

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettirvrtka (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat . . . . . " 13 "
 za trikrat . . . . . " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Paročna oznakila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enosolpna pettirvrtka po 18 vin.
Poslano:
 enostolpna pettirvrtka po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vožni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun,
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.513,
 bo: n.-hero. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 128.

Deželnozborskim volilcem mestne skupine Kamnik-Radovljica-Tržič!

Na željo zaupnikov S. L. S. v mestih Kamnik, Radovljica in Tržič je izvršilni odbor S. L. S. v svoji seji dne 20. t. m. soglasno sklenil, da kandidira pri nadomestni volitvi v tej skupini v kranjski deželni zbor dne 4. marca

Dr. Vinko Gregorič primarij v Ljubljani.

Ime kandidata je znano širom slovenske domovine, saj je že neštetokrat pokazal globoko razumevanje mestnih razmer in interesov, za katere je tudi vsikdar nastopil z besedo in dejanjem. Gotovo bo častni mandat zastopstva lepih gorenjskih mest v najboljših rokah, ako ga gg. volilci poverijo dr. Vinku Gregoriču.

Izvršilni odbor S. L. S.

Dr. Ivan Šusteršič
 načelnik.

Današnja številka obsega 16 strani.

Bospor in Dardanele. (Dr. I. Žitnik.)

Četrto dejanje balkanske drame se pričinja z zopernim prizorom. Znani članek oficioznega »Fremdenblatta« 13. t. m. je v evropski javnosti vzbudil največjo pozornost, v ruskih krogih pa naravnost senzacijo. Odmevi javnega mnenja delajo vtis, da dunajsko glasilno ministrstva za javna dela ne soglašajo s plemenito tendenco cesarjevega lastnoročnega pisma na ruskega carja. Kdor pozna in nepristransko presoja balkansko politiko ruske vlade, ne reče mo ruskim slovanofilom, v zadnjem stoletju, je trdno prepričan, da so bili vsi krvavi boji proti Turčiji in za osvobojenje balkanskih Slovanov delo ruskega imperializma, ki se je v svoje politične namene posluževal verskih idealov in narodne ideje, katero premmogi turkofili zamenjavajo s panslavizmom.

Toda istina je in ostane, da je v minolem stoletju v prvi vrsti rusko orožje zlomilo turško silo in balkanskim Slovanom pripomoglo do samostojnih držav. In s tem si je ruska vlada tudi zagotovila svoj vpliv in veljavo na Balkanu. Kot avstrijski Slovani moremo je obžalovati, da je naša diplomacija pozabila na stoletne tradicije habsburške vladarske hiše in balkansko rajo prepuščala kruti osodi in sebičnim spletkam ostalih evropskih velesil. Tako je in s tem dejstvom moramo računati.

Zadnji dogodki torej niso ustvarili boljših prijateljskih razmer med Avstrijo in Rusijo, kar je gotovo našega miroljubnega vladarja in naša odkrita želja. Napetost je ostala in zasluga »Fremdenblatta« in njegovih informatorjev je, da se je željo globokeje zajelo v meso. Vplivna ruska glasila, katerih se po potrebi poslužuje tudi ruska diplomacija, so odgovorila jako samozavestno. Tako n. pr. »Ruskoje Slovo«: »Nikdar se z ruskim stališčem ne more

strinjati želja Avstrije, da bi se balkanske države pridružile zapadni Evropi in Rusija odovedala svoji zgodovinski vlogi na Balkanu. Sedanja balkanska vojska nikakor ni rešila vzhodnega vprašanja v celem obsegu. Ostalo je nerešeno vprašanje Bospora in Dardanel. To vprašanje se mora rešiti. Ako Rusija dobi prost prehod skozi Dardanele in postane sosed balkanskim narodom, bode še tesneje zvezana z njimi. Tako omogoči sedanja vojska, da se ne pretirajo vezi med Rusijo in balkanskimi Slovani, kar želi Avstrija, ampak nasprotno.« Še samozavestneje je odgovorilo »Novoje Vremja«.

Ker bodem v posebnem članku pojasnil, da ruska diplomacija ne sprejema navodil in ukazov iz uredništev, moram vendar tu pripomniti, da velik del ruskih merodajnih krogov z manjšim optimizmom presoja bodoče odnose med Rusijo in balkanskimi Slovani. Ko se je v grudnu v Londonu zbrala mirovna konferenca, je znani knez Meščerski pisal svojemu »Grazdaniču«: Balkanska zveza more za Avstrijo postati še nevarna. Skupni namen balkanskih držav je, da popolnoma osvobode in združijo svoje sorojake. Kdor se upira temu namenu, tega smatrajo za sovražnika. Od leta 1856. ko je bila v Parizu podpisana za Rusijo neugodna pogodba, je ruska politika sejala prepire med balkanskimi narodi. Panslavisti so spletkarili proti Grkom in Romunom. Romunija je iz strahu pred Rusi nad sto milijonov frankov zabila v svoje trdnjave in cirilico zamenjala z latinico. Ruski narod je vzljudil balkanske Slovane kot svoje brate, toda ti nimajo prave ljubezni in zaupanja do ruske vlade in diplomacije. Ko se združijo in prepričajo, da je v edinosti moč, spomnili se bodo, kedaj jih je rusko brodogojstvo prepuščalo Turkom in muslimanom. Vse naše vojske proti Turčiji so imele namen, da balkanske narode osvobodimo turškega jarma in jih prikenemo k ruskemu ojesu. Pa ruska politika »divide et impera« si ne more zagotoviti trajne hvalečnosti balkanskih narodov. Istodobno pa je glasilno ruskih nacionalistov sprožilo misel, naj balkanska zveza zasede Carigrad in ruskega velikega kneza Mihajla proglasi za skupnega balkanskega carja kot nova evropska velesila. Balkanski kralji bi obdržali vse svoje pravice v notranji upravi, vprašanja vnanje politike pa bi reševal skupni svet zveznih

držav pod predsedstvom balkanskega carja. Kako so balkanske države sprejele ta predlog nam ni znano. Iz raznih dogodkov in pojavov, pa smemo sklepati, da so ga Bulgari in Grki »brevi manu« odklonili brez daljše razprave, Srbi in Črnogorci pa položili »ad acta«.

Aktuelno pa je zopet za Evropo in za Rusijo pereče vprašanje Bospora in Dardanel. Bulgarske čete si osvajajo galipoljski polotok. Ako si ga osvoje, kar je skoraj gotovo, dobe v roke tudi ključ do Dardanel. S tem pa se zruši vsa podlaga za pogodbe, ki so od leta 1841 zaprle vojnim ladjam prosto pot skozi Dardanele in Bospor. Dardanelska, 65 km dolga morska ožina, ki med galipoljskim polotokom in Malo Azijo veže Marmarsko in Egejsko morje, tvori vrata v Carigrad in je velike važnosti v trgovskem in vojaškem oziru. Ze sultan Mohamed IV. je leta 1664 ukazal na najožjem kraju zgraditi dve trdnjavi, kamor so postavili topove. Leta 1830, 1864 in 1877 so Turki zgradili nove obrambe na obeh bregovih. Dne 13. julija 1841 so v Londonu sklenile velesile Anglija, Avstrija, Francija in Rusija pogodbo — v varstvo miru in turške države ter v dokaz spoštovanja do sultana —, da brez dovoljenja turške vlade nobena vojna ladja ne sme skozi Dardanele in Bospor. To pogodbo so leta 1856 v Parizu obnovile velesile proti Rusiji in potrdile zopet leta 1878 v Berlinu. To pogodbo čuti Rusija kakor trn v peti. Ze leta 1870 je Rusija zahtevala, naj se ji dovoli vojno brodogojstvo v Črnem morju in prost prehod skozi Bospor in Dardanele. Leta 1891 je Turčija v pogodbi dovolila Rusiji, da sme na trgovskih ladjah prevažati skozi Dardanele tudi vojske. Angleži so se tej pogodbi uprli, pa brez uspeha.

V 19. stoletju je vsa Evropa odpravila Rusijo od Balkana, katerega glava je Carigrad. Kadar je Rusija iztegnila roko preko Donave, obhila je kurja polit vse politične modrijane v Evropi, kakor to imenitno opisuje znani dr. Friedjung, ki menda ni še na slabem glasu panslavista. Danes strašijo »panslavisti« le še na Ogrskem v političnih pravdah proti Slovnikom, Rusinom, Hrvatom in Srbom. Ipsissima verba dr. Friedjunga, da me ljubljanski dopisnik Wolfove »Ostd. Rundschau« zopet ne zapiše v črne bukve med izdajalce. Panslavizem, ki je strašil še v dobi Andrassyjevi in Disraelijevi, je danes strašilo le še za politične

LISTEK.

Umetnik.

Spisal Iv. Baloh.

Slonel je na mehkem divanu v svojem salonu v prvem nadstropju najlepšega mestnega hotela. Pred njim je na mizici ležala na pol prazna čašica črne kave. Bilo je po obedu. Skozi svilene zastore so se vsipali nenavadno gorki žarki spomladanskega solnca. Nekako težak vzduh je vladal v sobi. Danes ima prvokrat nastopiti v tem mestu; časopisi so že prinesli obširna poročila o njegovih sijajnih uspehih po drugih mestih in danes se bo predstavil izbranim občinstvu in tukaj on — umetnik na glasovirju. Vedel je že naprej, kako se bo večer izvršil. Dvorana bo polna, vsi sedeži kljub visoki vstopnini razprodani, ko bo nastopil, viharen pozdrav od strani njegovih rojakov in znancev iz prejšnjih let, ko bo končal, ploskanja ne kraja ne konca, neštetokrat se bo moral občinstvu zahvaliti, a dodal ne bo ničesar. Častilci ga bodo spremili na dom. In to se bo vršilo cele tri dni vsak večer.

Toda ena misel je kalila danes

umetniku predokus te slave in časti, misel — na njegovo mater.

Po očetovi smrti je ona skrbno vzgojila svojega edinega sina. Oče je hotel, da bi bil kakor on tudi njegov sin uradnik. Toda že kot mali dečko je sin njegov kazal nenavadno veselje in nadarjenost za glasbo. Tej se je popolnoma posvetil. Pustil je študije, za katere ga je oče namenil ter se popolnoma oklenil — svojega glasovirja. Ob skromni pokojnini sta mati in sin komaj živela, toda šlo je. Sin je materi obetal, da bo po prestani izkušnji dobil sijajno službo in da bosta preskrbljena za celo življenje. Stal je pred izpitom. Tedaj je pa težko zbolel. Prehladil se je, ker je v mrzli sobi cele noči presedel pri svojem glasovirju. Na niti je viselo njegovo življenje. Njegova mati je v skrbeh za svojega ljubljence, za svoj up, veselje in ponos preklečala cele ure pred svojo podobo »Marije Pomagaj«, katero je hranila že iz svojih dekliških let. In, čez osem dni se je obrnilo na bolje. Polagoma je popolnoma okreval. Ko je bil zdrav, je šel k izpitu in ga sijajno prestal. Učitelji njegovi so mu sami častitali ter mu obetal lepo bodočnost. Dobil je takoj ponudbe za častna mesta, pa jih je odklonil. Njega je veselilo iti po svetu, da bi se še izpopolnil v svoji umetnosti in

da bi si pridobil premoženja, časti in slave. Prva leta ga je spremljala njegova mati na potovanju ter čula nad njim kot angel nad otrokom. Toda kljub vsej časti in slavi, katere je bila pri nastopih svojega sina tudi mati deležna, se je naveličala vednega potovanja ter si želela miru tembolj, ker mati in sin nista bila več edina. Nazori stare mamice se nikakor niso strinjali z onimi velikega umetnika, modernega svobodnega duha. Kolikokrat ga je lepo opominjala in prosila, naj spremeni svoje življenje — vse zaman. On je imel vsega dovolj, časti, hvale, slave in denarja, zakaj bi si ne privoščil, kar srce poželi? Mati in sin sta se ločila. Ona je šla k neki svoji sorodnici, on pa ji je obljubil, da ji bo pošiljal redno lepo mesečno podporo. Šel je po svetu od mesta do mesta, šel čez morje in zopet nazaj v domovino. Bil je na vrhuncu svoje slave. In danes ima nastopiti v mestu, kjer stanuje — njegova mati. Deset let se nista videla. In ko je sedaj slonel na divanu, tedaj se je bil hud boj v njegovem srcu. Komaj par ur je v tem mestu, pa je že videl po vseh izložbah svojo sliko in na hišah plakate svojega koncerta. Pri tem se je spomnil na svojo mater. Bog zna, ali ve tudi ona, da je prišel, da bo igral, ali bo tudi ona zraven? Morda? Ali mu je odpu-

stila njegova napačna pota? Če je pomislil nazaj, ji je v srcu dal prav. Ali bi šel k njej? Ali bi jo prosil oduščanja? — Ne, boljše je, je sklenil, da se pred koncertom ne razburjam, saj je časa še tri dni.

Vdal se je snu in mislim . . .

Predno nastopi, je hotel poskusiti akustiko dvorane. Vsedel se je na električen voz ter se odpeljal proti dvorani, kjer bi zvečer imel biti njegov koncert. Ni hotel, da bi ga ljudje spoznali, zato je šel na električen voz med navadne ljudi. Bil je na svojem cilju. Voz je že skoraj ustavil, umetnik je skočel dol. Toda spodrsnilo mu je in padel je. V tistem hipu pa pridrdra mimo avtomobil in gre preko njega. — Nezavesten je oblezel na tleh. Nastal je vik in krik, zbrala se je gružja ljudi, šofer se je izgovarjal, da ni kriv, ker ni mogel ustaviti, in nesrečneža so odpeljali v bolnišnico. Nobeden ga ni poznal. Čez četrte ure se je na kraju nesreče vršil promet nemoteno naprej. Umetnik je čez nekaj ur prišel k zavesti ter se ozrl okoli sebe. — Na steni je zagledal podobo Zveličarja, okoli sebe usmiljene sestre, po dvorani bele postelje, polne bolnikov. Tedaj vpraša poleg sebe stoječega bolnika z veliko obvezo na glavi: »Kje pa smo? Kaj se je zgodilo?« Smehljaje odgovori starček: »V bolnišnici.

otročaje in zgage, ki imajo slabo vest. Takoj po krimski vojski je videl car Aleksander II., da more Rusija napasti Turčijo le tedaj, ako je Avstrija nevtralna. Pred rusko-turško vojsko leta 1877 je Rusija kupila od Avstrije dovoljenje za vojsko. V kraljevi palači v Budi je bila 15. januarja podpisana tajna pogodba med avstrijsko in rusko vlado, da si sme Avstrija izbrati »čas in sredstva za okupacijo Bosne in Hercegovine«. In ko je ruska armada stala že pri Sv. Štefanu pred Carigradom in je grof Ignatjev določil Bulgariji mejo ob Egejskem morju, mu je grof Andrassy zvišal odkupnino. Poleg Bosne in Hercegovine je grof Andrassy zahteval avtonomijo Makedonije s Solunom kot glavnim mestom, železnico od avstrijske meje do Soluna pod avstrijsko kontrolo in carinsko zvezo zapadnih balkanskih držav z Avstrijo. Pod tem pogojem more Rusija imeti proste roke v Bulgariji. Grof Ignatjev je bil s temi pogoji zadovoljen. Avstriji bi se bila odprla vrata do Soluna in zagotovilo gospodarsko in politično hegemonijo v Albaniji, Stari Srbiji in Makedoniji. Kdo je vse to preprečil? Odgovorite nam na to vprašanje, široko-ustvni nemški patentirani patriotje! Knez Bismarck je bil, ki je Avstriji zvezal roke in noge, da je bila Nemčija zavarovana proti Rusiji in Franciji. To je bil namen dvozveze in trozveze. Poleg tega pa je Bismarck mnogo let skrivaj varil svoje železo še na ruskem ognjišču. Tega seveda naši nemški sodržavljani nočejo vedeti. Prihodnjic posvetimo tudi v ta kot Bismarckove politične kuhinje.

Za Andrassyjem so Haymerle, Kalnoky in Goluchovski lovili samo slepe miši na Balkanu. Človek se mora zgražati, ko vidi, kako je avstrijska diplomacija prezrla in zamudila najlepše prilike, da izrabi dogovor z Rusijo. »Fumus Troes«, danes pa Italiji odpiramo vrata v Albanijo. »Difficile est satiram non scribere!« Grofu Aehrenthalu pripisujejo veliko državniško modrost, ker je izvršil aneksijo Bosne in Hercegovine. »De mortuis nil nisi bene«. Avstrijski letopisci, vseučiliški profesor dr. Fournier, dr. Friedjung in drugi, ki brskajo po državnih aktih, poročajo tako-le: Ko je Izwolski dobil v roke vaje ruske vnanje politike, je bila Rusija po japonski vojski slabo pripravljena za slučajno novo vojsko in razruvana po revoluciji. Ker pa je bila država v dobrih odnošajih z Nemčijo in Avstrijo, mogla je z armado razpolagati v središču in na iztoku. In to je zapeljalo Izwolskega, da se je bližal Angležem, četudi so ti bili v zvezi z Japonci. V avgustu leta 1907 je sklenil pogodbo z angleško vlado, s katero si je Rusija razdelila območje v Aziji. Severno Perzijo je dobila Rusija, južno do morja pa Anglija. Na ta uspeh bode Izwolski do svoje smrti ponosen. Pozneje bomo videli, v kako tesni zvezi je ta pogodba z vprašanjem Bospora in Dardanel.

Ta velik uspeh je Izwolskega napotil, da je poskušal ruskim vojnim ladjam odpreti pot mimo Carigrada in skozi Dardanele v Sredozemsko morje. Saj je vendar umljiva ruska nevolja, da so morale ruske oklopnice rjaveti pred Sebastopolom, ko je Roždestvenski okoli Evrope in Afrike tiral svoje

brodovje proti Japoncem. Takoj leta 1907 je Izwolski vprašal svoje nove prijatelje v Londonu, ali bi hoteli razveljaviti dardanelsko pogodbo in Rusijo oprostiti težkih spon. Ker je iz Londona dobil povoljen odgovor, potrkal je tudi na dunajska vrata. Aehrenthal ni dolgo pomišljal in zgrabil vola za roge, kakor se izraža dr. Friedjung. Aehrenthal je zahteval Bosno in Hercegovino ter justično reformo v Makedoniji v zmislu dogovora v Münzstegu. S prvim pogojem je bil Izwolski takoj zadovoljen, kar naj si naši srbski sosedje dobro zapomnijo za bodočnost in zapišejo za ušesa tudi nemški »patriotje«. Glede na justično reformo ap se je izgovarjal, da jo morajo odobriti tudi še Angleži. To je bil seveda le izgovor ali diplomatska zvijača. S tem so bile tudi končane reforme v Makedoniji. Toda Izwolski je bil vesel uspeha na Dunaju in se je pozneje potolažil, ker je Aehrenthal brez njegove vednosti s Turčijo dogovoril zgradbo železnice skozi Sandžak do Mitrovice. Ta železnica je seveda še danes samo na papirju. Ko bi bil Aehrenthal slutil, da bodo štiri leta pozneje Srbi in Črnogorci zasedli Sanžak, gotovo bi ga ne bil Turčiji navrgel za Bosno in Hercegovino. Meseca junija 1908 sta se ruski car in angleški kralj Eduard sešla v Revalu. Pri tem sestanku je Izwolski pridobil tudi angleškega kralja za svojo idejo. Že 19. junija je Izwolski pisal Aehrenthalu, da Rusija odobri aneksijo Bosne in Hercegovine, ako Avstrija ne ugovarja, da se razveljavi dardanelski dogovor. Izwolski je tudi pritrdil zgradbi železnice skozi Sandžak do Mitrovice s pogojem, da se zgradi tudi od Srbije zaželjena transverzalna železnica do Adrije. To pismo ruskega ministra grofu Aehrenthalu so londonske »Times« objavile leto pozneje, meseca julija 1909. Zakaj so »Times« odkrile to tajnost, ki jo je Izwolski želel utajiti pred svojimi prijatelji v Belgradu, je nam uganka.

V septembru 1908 je Aehrenthal na gradu grofa Berchtolda v Buhlavi pri Velehradu izpovedal Izwolskemu, da hoče v oktobru delegacijama predložiti vladarjevo aneksijsko izjavo. Izwolski pa se je obotavljal, češ, da mora nova evropska konferenca, kateri naj se predloži tudi dardanelsko vprašanje, izpomeniti berlinski dogovor glede na Bosno. Izwolski je z Moravskega odpotoval v Italijo k Tittoniju in kralju Viktorju Emanuelu. Ko si je tako zagotovil trozvezo, je odpotoval v Pariz in London. Dne 5. oktobra pa je proklamacija cesarjeva izvršila aneksijo Bosne in Hercegovine. Ta proglaš je iznenadil ves svet, najbolj pa Izwolskega, ker mu je načrt v Londonu izpodletel. Angleži so se izgovarjali na mlado-turško zmago dne 24. julija in Avstriji očitali lopovstvo in roparstvo. Prepričati so hoteli Izwolskega, da ga je Aehrenthal zlorabil in osleparil. Toda za Angleže je posest sueškega prekopa stokrat večje vrednosti, nego prosta pot za vojne ladje skozi Dardanele in Bospor. Ko bi bil Izwolski v Londonu udaril ob mizo in zapretil, da se Rusija zveže s trozvezo, ako ji Angleži ne pomagajo odpreti Dardanele, kdo ve, ali bi se bili Angleži še ustavljali. Tako je nastala med Rusijo in Avstrijo nova napetost, ki še danes ni poravnana. Sr-

bija je zbirala svojo armado proti Avstriji in računala na rusko pomoč. Toda grof Aehrenthal je imel vsled dvojezičnosti ministra Izwolskega v rokah najmočnejše orožje. Zapretil mu je, da objavi vse pismene dogovore glede na bosensko in dardanelsko vprašanje in ga tako razkrinka pred balkanskimi Slovani. In ker Rusija tudi še ni bila pripravljena za vojsko, je morala priznati avstrijsko aneksijo. Iz teh zgodovinskih podatkov pa je razvidno, da je Avstrija še vedno v besedi glede Dardanel. In dokazati hočemo, da je Avstrija doslej imela več škode vsled neprijateljskih odnošajev do Rusije, nego pa koristi od trodržavne zveze. Na stotine milijonov sta v zadnjih letih izdali Avstrija in Rusija za mobilizacije, ker užaljeni in ponosni diplomatje rajši mečejo na tehtnico jeklene meče, nego zlata zrna odkrite resnice in dobrohotne pravice.

Balkanski narodi hočejo biti samisvoji.

Prof. Ant. Bezenšek.

Sofija, 16. februarja.

Ako bi se dosegel sporazum med Avstrijo in Rusijo, je to prav tudi balkanskim zaveznikom. Ako bi pa bila podlaga sporazuma stari diplomatski sistem razdeljenja »krogov vpliva« med obema državama, potem bodo pa vsi enoglasno protestirali.

Nobenega razdeljenja v tem oziru med katerinikoli državami ne trpimo. To je najnovejšo — a prav za prav staro — geslo balkanskih držav. Samo da se v prejšnji dobi razdeljene in deloma med seboj sovražne, niso mogle temu »vplivu« protiviti. A sedaj složne, so toliko močne, da se vsaj lahko zahvalijo že vnaprej za vsako usiljevanje »vpliva«, od katerekoli strani bi jim ga blagovolili usiliti. Balkanske države niso kakor bivša Turčija, niti kakor sedanja Perzija, marveč so mlade, za življenje in napredek sposobne moči.

Rusiji je neobhodno potrebna popolna samostalnost balkanskih narodov. Taka samostalnost, v pravem pomenu besede, pa tudi ne more biti na kvar Avstrije, ako njeni diplomati dobro razumejo lastne interese.

Čitali smo izjavo dunajskega oficioza »Fremdenblatt«, pa tudi ruskega oficioza »Rosija«. Ako smemo po teh sklepati — obe izjavi ste si skoraj identični — potem bi bilo v bodočnosti vsako vznemirjenje balkanskih narodov s strani »vplivnih krogov« nemogoče, kar bi bila zares velika sreča zanje.

»Fremdenblatt« piše: »Za naprej bo balkanski polotok že lastnina neodvisnih balkanskih narodov, kateri bodo mogli čisto samostalno napredovati na poti svojega razvitka.«

»Rosija« pa odgovarja: »Mi pozdravljamo te lepe misli tim živahnejše, ker so bile vedno osnova našim odnošajem nasproti balkanskim narodom.«

Pa tudi »Fremdenblatt« sekundira: »Program, po katerem se je ravnala Avstro-Ogrska leta in leta, se je uresničil, in njej gre na prvem mestu za sluga, da je na vseh črtah in pri vseh

narodnih balkanskega polotoka zmagalo in se proslavilo načelo: »Balkan balkanskim narodom.«

To je sicer precej neskrupno rečeno; vendar »Rosija« temu ne oporeka, a samo blagovoljno dostavlja: »Mi želimo iskreno, da bi one misli, katere je izjavil avstro-ogrski oficioz, igrale vodilno ulogo pri končni rešitvi vprašanj, ki so se pojavila vsled balkanskih dogodkov.«

Treba pibiti še to, kar piše »Fremdenblatt« ob isti priliki: »Balkanski narodi se bodo mogli sedaj podati na svoje delo za razvoj in napredek ter bodo mogli varovati svoje interese, ne da bi jim kdo delal ovire. Ti naravni pogoji bodo služili za uredbo njihovih odnošajev z drugimi državami. Njihova sosedstva Avstro-Ogrska, bo pa s posebnim prisrčnim zanimanjem zasledovala njihovo kulturno delo in se bo trudila jih navduševati.«

Končno se oba oficioza zaklinjata, da se z naprej njuni državi ne bosta prepirali med seboj zaradi Balkana.

Na to pa se oglasi bulgarski oficioz »Mira« v današnjem uvodnem članku, iz katerega posnemam sledeče važne stavke:

»Mi balkanski narodi, ki smo bili še do včeraj prezirani od raznih strani, smo globoko ganjeni vsled pozornosti, ki se nam je v tem slučaju naklonila. Mi nikdar nismo mislili, da bomo s svojimi zmagami med drugim ustvarili pogoje, po katerih bodo v bodočnosti prenehali vsi spori med takimi državama, kakor sta Avstrija in Rusija. Zelim iz vsega srca, da bi kmalu nastopil dan, ko bode ne samo oficiozom teh dveh držav, ampak njunim podanikom sploh, nemogoče misliti in govoriti o tem, da smo mi za svojo neodvisnost in celo za svoj obstoj potrebovali toliko blagohotnosti in toliko nežne skrbi s strani katere si bodi tuje države. Razume se, da se moramo iz vsega srca radovati, ker vidimo, da se končno vse dosedanje skrbi Avstro-Ogrske in Rusije za dobrobit balkanskih narodov približujejo uresničenju, in da smo mi že blizu, ko postanemo popolno neodvisni, za kar se imamo zahvaliti uslugam teh dveh držav.

Upajmo, da v bodočnosti Rusija in Avstrija ne bosta imeli nobenega vzroka, da bi se zaradi nas vznemirjali, da bi se naperjali druga proti drugi ter da bi stali oboje do glave na mejah, grozeči, da se zdaj zdaj spopadeta — vse to edino le radi tega, da bi mi ne izgubili — samostalnosti in svobode.«

Ta članek »Mira« zasluži pozornost. V njem je nekaj ironije, kar je posebno pomenljivo za njegovo vsebino.

Zmagoviti slovanski Balkan in katoliška vera.

Protislovanski nemški tisk, med njim tudi nekateri katoliški listi, so videli v zmagah balkanskih Slovanov ojačenje pravoslavne vere na škodo katoličanstva. Ali to mnenje je skozin-skoz napačno. Da je nemški tisk v tem oziru res v zmoti, izpričujejo katoliški misijonarji, ki delujejo in prospah katoliške vere na Balkanu.

»Avtomobilska nesreča. Pred eno uro so vam desno roko odrezali« — — — Tedaj je začutil nekaj težkega na svoji desnici. Pogledal je, hotel je dvigniti desno roko, toda ni je bilo več — — — Bil je velik ovoj okoli komolca naprej.

Zrl je nemo pred se... Vsa slava, vsa čast je za vedno minula... Bil je sicer zavarovan za visoko vsoto, toda igral ne bo nikdar več — — — Kje je pomoč, kje rešitev? — — — Tedaj mu hipoma šine v glavo misel: Mati me bo ozdravila — — —

Prosil je usmiljeno sestro, naj mu za trenutek dovoli iti iz sobe. Sel je in hitel k materi.

»Mati, ozdravi me, odpusti« — — — Mati se ga je prestrašila. Ko ga je spoznala in videla položaj, tedaj je padla pred podobo »Marije Pomagaj« ter zakričala: »O Marija, pomagaj!« — — —

In kar v trenutku je sinu padel z desnice na tla bel ovoj in roka je bila zdrava — — —

Umetnik se je zbudil na svojem divanu iz težkih sanj. Solnčni žarki so sijali še gorkeje, na njegovem čelu pa so se blestele med dolgimi črnimi lasmi vodene kapljice. Pogledal je okoli sebe, nikjer ni bilo ne križa ne usmiljenih sester, ne bolnikov, pogledal je svojo desnico, bila je zdrava, na njej se je v solnčnih žarkih blesketal prekrasen briljant, dar knežje glave, potipal je s prsti po mizici kot po glasovirju, bili so zdravi kot vedno... — — —

Vse to je bil dolg, mučen, težak sen... — — —

Razburjen je planil pokoncu, hodil nemirno gori in doli. Sklep je bil storjen: k materi. — — —

Čez dolgo let se je zopet oklenil svoje matere in spregovoril samo eno besedo: »Odpusti!«

In mati in sin sta bila zopet edina, srečna.

Tisti večer je igral umetnik na glasovirju s toliko strastjo in veseljem, kot še nikdar v svojem življenju.

Nad njegovo posteljo pa visi od tistega dne prekrasna Madonna.

Gespud raunatel Ivan Hribar in lebralna foušarija.

Te dni je blu enak — mende je blu glih u pundelk, — ke sm šou soj-

ga prjatla spremt na kuludvor. Pa nekar na mislte, de ja je tou tud moj prjatu kam udkurt. Kaj še! Šou je sam na ene vampe u kuludvorska reštauracija, ke živi u dumišli, de se u cel Iblan na dubeja tku apetitleh vampi, kokr glih u kuludvorska reštauraci. No, jest, ke nism glih pusebn prjatu vampu, ne kisleh ne pušrekaneh, sm šou pa sam spremt mojga prjatla.

Glih, ke prideva du kuludvora, se pa usujeja ldeje vn kukr čebele iz čebel-naka — tu je mogu že pridet kašn ulak ud kere plati — in med tem ldem zagledam gespuda raunatela Ivana Hribarja, ke ja je mahu prou mošk narau-nast preke nama:

»Dobr dan, Pepe!« uguvoru me je gespud raunatel in m pudau roka, ket sojmu starmo prjatle — — —

»Pardon, Pepe; jest sm tku lačen, de ma morm več zdržat.« uteknou se je moj prjatu umes in ja pubrisu ke preke reštauraci, tku, de stva ustala z gespudam raunatelam kar naenkat sama:

»No, kaj pa ti lazeš tlela ukul kuludvora? A ja misleš tud ti kam pupihat in dat Iblančanem za en čas šon-cajt, kokr ga dama mi jagri zdej deuj-jačn?« nadalvou je gespud raunatel in me tku nekam nezaupliv pugledu, kokr Večerin tiste fante, ke sam du Jesenic vožne karte kupja, pa se notr du Amerike peleja.

»O me, gespud raunatel! Tistga pa ne! Iz Iblane pa na grem, dokler u tle tku lušt in dokler me uja mel lde tku

rad, de me uja kar pu rukah nusil, kokr me zdej. Jest sm šou sam sojga prjatla spremt, ke je šou kela u reštauracija na ene vampe.«

»Tori ti misleš, de te maja lde res tku rad, de te kar pu rukah nosja?«

»Jest na mislem sam, jest sm tega trdn prepričan, gespud raunatel; prou trden sm tega prepričan.«

»Pazi, pazi, Pepe, de se iz taba tku na zgudi, kokr se je iz mana! Tud mene sa mel lde rad; pusebn uradniki na rotuže in ubčinsk svetniki sa me mel rad. Tku sa me mel pa rad, de sa me tud kar pu rokah nusil, in nusil sa me tulk časa na rukah, de sa me prnesl dol iz rotuža in me pustaul na cesta. In viš, Pepe, zdej sm tle! Tu je tista lbezn, ke se tku najna zanašaš in pa hvaležnost tega sveta! Če b s jest sam na pustavu spuminka za časa mojga žepanvajna iz hutelam Tibuli, iz tista tabla na Jubileumskem most in pa še iz več drugem kristnem napravam, pa b že dons, pu preteke tega kratkega časa, na mislu nubedn več name.«

»Ej, tku hedu pa mende še use glih ni. Lde, pusebn bert, jem uja na use večne čase hvaležn sam za vodavod, ke sa ga Iblančanem skumanderal. Iblansk bert na uja nekol puzabil te dubrote, de maja zdej lohka voda kar u keuder napelana in se ni treba dajat dem u zobe in letat iz škaferm ukul lerne pu duriš.«

»Pepe, tud hvaležnost za vodavod se u Iblančanem hmal uhladila, verjem men. Edin berte me znaja še u sree

Evo vam, kar je nedavno tega napisal 15 let na Balkanu delujoči katoliški misijonar, ki torej balkanske verske razmere prav dobro pozna. Rekel je: »Balkanska vojna in progon Turkov iz Evrope bo imelo odločilne, dalekosežne posledice za vzhodno cerkev. Politično zedinjenje balkanskih držav bo privedlo, kar se upravičeno nadajamo, k verskemu zedinjenju z Rimom. Lahko, da se ta nada temu ali onemu zdi precej smela, vendar verujemo po prihajajočih poročilih, da je naše upanje popolnoma upravičeno.

Jasno je, da je požrtvovalnost, ki so jo katoliški misijonarji izkazovali v vojski, privedlo pravoslavno prebivalstvo bliže h katoliškemu duhu in da se je pri tem razpršilo mnogo onega nezauzanja, ki je dosihdob oviralo vsa prizadevanja po uniji. Na drugi strani pa je soditi, da se bodo balkanske države, katerih notranje življenje se bo odsihml preustvarjalo, skušale približati in prilagoditi Zapadu tudi v svoji politično-verski upravi. Da, celo Srbija, ki doslej ni privoščila katolikom svobodnega veroizpovedanja, namerava razglasiti popolno versko svobodo po izrečni izjavi kralja Petra, ki jo je podal v Skoplju namestniku katoliškega škofa. S tem je vsakako odstranjena bojazen, da so velike balkanske zmage le pravoslavni cerkvi v prosep.

Z ozirom na to novo duševno gibanje med pravoslavni balkanskimi narodi je treba opozoriti zapadnoevropski tisk, naj bo kar se da previden pri presojanju verske smeri v razkolnih cerkvah. Slepa gonja in pristranost, katere se mnogi pisec člankov ne more odkrižati, ima lahko v teh kritičnih časih jako slabe posledice. Za nobeno ceno se ne sme vzbujati v pravoslavnem prebivalstvu nezaupanje v odločilne kroge katoliške Cerkve. Ako bodo neokretni članki zapadnoevropskega časopisja žalili versko čustvovanje pravoslavnega rodu, bodo prišle v nevarnost vse nade, katere goje misijonarji za prihodnost.

Stojimo na pragu nove epohe cerkvene povestnice. Danes ni nobena tajnost več, da je balkanska zveza delo carja Ferdinanda in da igra Bulgarsko — rekli bi balkanska Prusija — pri tem vodilno vlogo. Že petdeset let delujejo misijonarji v tej deželi in pisec tega članka je spoznal v teku petnajstih let balkanske odnose tako temeljito, da si prisvoja pravico izreči svoje osebno mnenje o kritičnem vprašanju te dobe.

Mnogi presojaajo verske razmere v Bulgariji po tem, kar jim je znanega o nestrpnosti Srbov in Grkov. To pa nikakor ne velja za Bulgare. Bulgarska ustava nudi vsem popolno versko svobodo in katoliška cerkev se zaradi tega ne more prav nič pritoževati. Dokaz za to so dobre razmere, v katerih živi katoliško prebivalstvo s svojimi pravoslavni rojaki ter usluge in časti, ki se od strani bulgarske vlade izkazujejo zastopniku Rima. Dva škofa upravljata neovirano severno in južno Bulgarijo. Msgr. Doulet, francoski pasionist v Ruščuku vodi na severu petnajst župnij in semenišče. Enako število župnij je pod vodstvom msgrja Meninija, avstrijskega kapucina, upravitelja apostolskega vikariata Plovdiv-Sofija. V Plovdivu je domača katoliška duhovščina, ki jo država vzdržuje. Katoliški duhovniki so prosti vojaške službe. Država jih plačuje kakor učitelje in duhovne upravitelje in čutijo se

tukaj bolj svobodne kakor v marsikateri katoliški deželi. Zlasti se izkazuje velike usluge tukajšnjim katoliškim šolam in penzionatom, ki neovirano poučujejo več nego 2000 učencev. Kolegij sv. Avgušlina ima od države naziv »Katoliška gimnazija« ter je iste veljave kakor državne gimnazije in je kakor obrtna šola od države priznana. Med tem pa, ko se katoličani v Bulgariji radujejo popolne svobode, se je pa njih število v turški Makedoniji v kratki dobi 15 let skrčilo s 30.000 na 7000, kar priča dovolj, kaj more katoličanstvo pričakovati od vzdrževane Turčije!

Pa ko bi tudi tega ne bilo, bi si morali vendar kakor ljudje in kristjani želeli zmago civiliziranih krščanskih balkanskih narodov nad petstoletnim barbariskim sovražnikom krščanstva ter z vsemi sredstvi k zmagi pomagati!

Bulgarska toleranca že kaže svoj blagodejni vpliv na Srbijo. Ti in oni si žele v duhu konkordata z Rimom, da bi bilo stališče katoličanov v Srbiji uradno zajamčeno. To je šele prvi korak. Iz drugega vira vemo, da mora politično zedinjenje balkanskih držav imeti za posledico tudi cerkveno zedinjenje.

Modri možje — vodniki, ki so tisoč let zaprte brate spojili v eno družino, vedo pač dobro, da more le balkanska zveza zagotoviti politični in gospodarski procvit njih narodov. Bulgarija je premodra, da bi se dala voditi od bratske razkolne ruske države. Bulgariji so sicer svojim ruskim bratom hvaležni, ali za vse na svetu bi ne pustili, da bi njih narodnost izginila v ruskem nacionalizmu. Kar pa jih toraj more oteti privlačni sili ruskega carstva, je edino povratek k Rimu.

Katoliška vera bi postala duša balkanske zveze in oživljajoči duh Jugoslovanov, ki bi stali med katoliškim svetom in pravoslavno Rusijo. — Minulost uči Bulgarijo, da je bila najslavnejša doba njene povestnice tedaj, ko se je spojila s katoliško cerkvijo. Ferdinand I., ki je staro bulgarsko carstvo obnovil, bo prej našel pot do Rima nego njegovi predniki v srednjem veku, zakaj njegova modrost ga je izvestno poučila, da bo le tam našel pravo srečo in blagostanje za svoj narod. Zedinjenje Bulgarov privede tudi druge združene Jugoslovane k Rimu.

Ta unija bi se bila lahko uresničila že leta 1860. pri ustanovitvi sedanjega bulgarskega eksarhata, da ni Rusija s svojim vplivom tega gibanja uničila. Mnogi so teh misli, da je sedaj prišel ugodni trenutek popraviti napako, ki se je bila tedaj naredila.

Carigradsko pismo.

Carigrad, 15. februarja.

Zadnji up sedanjih turških oblastnikov je šel po vodi: Marmarska armada je razbita! Kako močna je bila pravzaprav, se še danes ne ve. Gotovo je to-le: 8. t. m. so začeli rezerviste, ki so iz maloazijske notranjosti že dospeli v Ismid — večina je radi prekinjenega železniškega prometa za ostala v nabornih mestih — in nekaj oddelkov pehote in artiljerije izpred Čataldže — prevažati v Ganochoro. Najprej se je izkrcanje poizkusilo v Rodosti, kar se pa ni posrečilo; pri tem poizkusu sta se potopila dva transportna parnika. Nato so se obrnili na Šarkej, kjer ni bilo videti nobene sledi o sovražniku. Dva dni so se čete izkrcava-

vale, nakar bi bil imel nastopiti dvadnevni počitek. Tedaj se je pa z višini nenadoma usul ogenj sovražnika, o čegar navzočnosti se Turkom očitno niti sanjalo ni.

Natančnih vesti o bojih 10. in 11. t. m. tu nimamo, vendar se je zvedelo, da se je Turkov tudi to pot polotil paničen strah, da so streljali na lastne čete — kar se je že večkrat zgodilo — in na begu poskakali v morje, da bi plavaje dosegli prevozne ladje. V tej dvadnevni bitki so stale proti Turkom bulgarske, grške in srbske čete; sodelovali sta tudi obe vojni mornarici: turška in grška, in sicer prva iz Marmarskega morja, grška pa iz saroškega zaliva.

Sedaj se je tudi zvedelo, kdo je pravzaprav poveljeval Marmarski armadi (imenuje se tudi 10. armada), namreč: Huršid paša, član mladoturškega odbora. Bil je to prvi jetničar to je generalni adjutant Mehmeda V., kasneje pa kratek čas mornariški minister. Potem dolgo ni bilo slišati o njem, sedaj pa je naenkrat nastopil kot poveljnik mladoturške armade. Njegov generalštabni šef je Enver bej. O kakih posebnih vojnih sposobnostih Huršid paše živa duša doslej ni ničesar vedela.

O Enver beju se ve le toliko, da se je izpred Šarkeja podal proti Dardanelam, da bi poklical mornarico; kje se sedaj nahaja, ni znano.

Deseta (marmarska) armada je bila res prava mladoturška armada; poleg naloge, da napade Bulgare pri Čataldži od strani in poizkusi osvoboditi Odrin, je imela še drugo velevažno nalogo: braniti Carigrad pred čataldžskimi armado. ako bi le-ta prišla maščevati umor Nazim paše. Zato naj bi se tudi v nobenem slučaju ne oddaljila preveč od Carigrada, da bi bila zmerom pri roki. Častniki so vsi člani mladoturškega odbora; večinoma so to možje, ki se po nuču niso več varne čutili med ostalim častništvom pred Čataldžo in so pribegli v Carigrad.

Armadno poveljstvo je sedaj z nova zagrešilo isto napako kakor ob začetku vojne, da je namreč na vsa višja poveljniška mesta postavilo nove moči. Nobeden bataljonskih in polkovnih poveljnikov ni še svojega moštva preje videl.

Neuspehi marmarske armade — katerih se pa seveda tu ne prizna, marveč se objavljajo le poročila o samih turških zmagah — so resen opomin tudi najzagrizenejšim zagovornikom vojne. Mahmud Šefket je bil iz vsega početka za mir, toda v ministruju je imel na svoji strani le starega Saida. Med velikim vezirjem in notranjim ministrom Hadži Adil bejem vlada dalj časa napetost; Hadži Adil bej je hotel že odstopiti, a ga je pregovoril bivši notranji minister Halil bej. Hakki paša je odpotoval v inozemstvo proti volji mladoturškega odbora.

V ostalem so razmere v turški prestolnici vsak dan hujše. Beda narašča v nedoglednost, mladoturški »patriotje« pa izprešavajo iz ljudstva zadnje vinarje. Za svoje poraze na bojnem polju se hočejo sedaj maščevati nad podaniki balkanskih zveznih držav in ubogo rajo. Začeli so trumoma zapirati Grke, Bolgare in Srbe; kar je med njimi otomanskih podanikov, se odpošljejo v pregnanstvo v Konio in Trapezunt, tuji se pa izženejo. Tako so izgnali že mnogo uglednih Grkov. Tiste Grke in Bolgare pa, ki se hočejo sami

izseliti, zadržujejo pod raznimi pretvezami. Tako je dne 9. t. m. policija preprečila vkrcanje skupine Bolgarov in Grkov, čeprav so vsi imeli francoske in ruske potne liste — baje zato, ker niso poravnali vseh davkov. Rusko poslanstvo se je vsled tega pritožilo pri Porti, ki je obljubila, da se kaj takega več ne zgodi. Kljub temu je 11. t. m. policija zopet prišla v pristanišče in delala težave večji skupini Grkov in Bolgarov, ki so se hoteli vkrcati na neki parnik. Ko je ruski dragoman, ki je nalašč zato prišel v luko, videl početje turške policije, je hitel k poslaniku in mu poročal. Ta mu je nato dal šest ruskih in v sporazumu s francoskim poslanikom tudi šest francoskih mornarjev. Komaj se je ta četa prikazala v pristanišču, so turški policaji kar izginili in potniki so neovirano stopili na parnik. V tistem hipu je z ruske vojne ladje »Rostilav« padel oster strel in se zaril v dvorišče mošeje, ki stoji tik cesarske palače Dolmabagše. Turki so kar zatrepetali. . . Poveljnik ruske ladje se je sicer takoj nato opravičil, češ, da se je zgodil le nesrečen slučaj pri vajah; seveda pa je ta opravičila malo čudna, kajti nihče bi ne mislil, da ima ladja, ki leži pred carsko palačo, nabitih revolverjev. No, pa naj bo stvar taka ali taka: na vsak način je bil to resen opomin Turkom, naj ne prepenjajo loka.

Uro pozneje je francoska trgovska ladja pri vходу v luko zadela ob turško postajno ladjo »Stambul«, ki je zasidrana pred palačo Dolmabagše in jo težko poškodovala.

Največjo nevarnost za mesto tvorijo še vedno uporni Kurdi v skutarski vojašnici Selimje, odkoder se kljub lepim besedam in poklonom Mahmud Šefket paše in Talaat beja nočejo nikamor ganiti. Te divje čete so strah vsega prebivalstva na maloazijski strani, kjer ropajo in more ter onečajo žene in dekleta.

Poveljniki tujih vojnih ladij pred Carigradom so svoj vojni načrt dogovorno izpopolnili. Pri najmanjšem nemiru se skutarska vojašnica Selimje s Kurdi vred razstrelji v prah. Ker Turki v to vojašnico spravljajo tudi bulgarske ujetnike, bi s Kurdi vred umrli tudi ti.

Za brambo pred požari se ustapavljajo poseben gasilski zbor iz takozvanih »divjih« gasilcev, ki prav dobro delajo ako kdo z nabitim revolverjem za njimi stoji.

Sicer se pa sedaj zopet veliko govori o miru, ki najbrže ni več daleč; kajti tudi Bolgari so nedvomno že sili vojne, ki grozno pritiska na njihovo gospodarsko življenje.

Slovansko gospodarsko delo na Balkanu.

Kakor so pred vojno nemški trgovski in industrijski krogi, ki so vlekli bogate profite iz bivše Turčije, na vso moč želeli uspeha turškemu orožju in celo s cvenkom delali za Turčijo, tako se sedaj ravno ti ljudje iz zgolj dobičkaželjnih ozirov skušajo polagoma bližati prej zaničenim balkanskim Slovanom in pozivljajo po znanim dunajskem časopisju svoje ljudi, naj se začno učiti hrvatskosrbskega in bulgarskega jezika. Celu vsenemški dostojanstvo nacionalnih buršev ne bo baje prav nič omadeževano, če se lotijo »idioma svinjskih pastirjev«, da da jim bo le »neslo«.

Toliko v splošno opombo o nemških Nemcev.

Toda balkanski Slovani hočejo svoje geslo, ki so ga na bojnem polju vsadili v krvava tla, tudi v gospodarstvu izvajati pa načelu Balkan — Slovanom. Kakor si je mlada Bulgarija kulturne in gospodarske potrebe med Slovani, tako se tudi sedaj pripravlja, da si pridobi strokovnjakov za svoje kulturne in gospodarske potrebe med slovanskim svetom. Te dni je bulgarska vlada imenovala vpkojenega hrvatskega prof. Vihodila, strokovnjaka v gospodarstvu, za kralj. bulg. svetovalca in mu poverila agende konzulenta in strokovnega izvestitelja za celo monarhijo. On že sedaj organizira vse gospodarsko delo v novoosvojenih zemljah.

Naravno je, da bo Balkan otvoril svoj trg Slovanom. Od avstrijskih narodov pridejo vpoštev predvsem Čehi, ki so gospodarsko najmočnejši in so že dosedaj skušali, da osvoje bosanski trg češkemu in slovanskemu kapitalu in blagu. V ta namen so obiskovali južne dežele posamezni strokovnjaki, kakor tudi društva in skupine trgovcev in industrialcev, kakor n. pr. lani društvo »Merkur« in »Klub samostalnih trgovcev in obrtnikov«. Bosanski odličnjaki so češke goste sprejeli z veseljem in vsled nezadovoljnosti s sedanjiimi trgovskimi razmerami do Du-

nost. Moj ta nar bulš prjatu, zdejšn žepan, gespud dohtar Taučar je že začeu skrbet za tu, de u u ldeh tud hvaležnost za vodavod du mene zateru in uniču.

»Lepu jh prosm, gespud raunatel! Tega vnder na more skrit! Kdu mu u pa verjeu, če u reku, de je on vodavod Iblančanem skumanderu, ne uni; ke vnder usi verna, kdu ma zasluge za vodovod? Tega nej se le nekar na bujeja; ta skrb nej s le kir iz glave izbijeja.«

»Pepe, ti s en dobr člouk! Kdur tku udkrit misl in na puzna zvijač tega sveta, tak člouk na more bi hedobn. Raduvedn pa sm, kua uš ti reku, kedr t m jest uču udkparu in t udkrou use zvijače in hinaustu, ke jeh kujeja nekudaj moj ta nar veči prjatli preke men. Prou zares sm raduvedn, kua uš ti h tem reku in kuku uš ti pugledu.«

»No, natu sm pa jest tud raduvedn! Jest na morm zapupast, de b mogu edn enmu udkrt zasluge, ke jh že ma. Jest pravm, kar je, tu je in če se usi ra glava pustauja. Vodavod sa uni spelal pa je vn. Nej s le drzne gespud dohtar Taučar trdet, da je vodavod negau, jest mu jih un puvedu, če mu jh nubedn na bo; pa take mu un puvedu, de mu uja ceu žeujejn pu ušeseh šemele.«

»Oh, Pepe: tega nau gespud dohtar Taučar nekol trdu, in tega tud trdet na more — — — —«

»Kua pa pol?«

»Pepe, ud avijatkaru, tu je ud tisteh, ke pu luft letaja, s že kej brau, kene?«

»Kaj na um brau; še vidu sm ga clu, ke je letu tam nad ekselcirplacam ukul, ket kašna kauka ukul cerkvenga turna.«

»No viš! Ke je ta peru tak avijatkar zletu iz soja mašina dva taužent metru vesok, slavil sa ga pu celmo sveite in usi listi, ker sa le mogl, sa prnesl negava pudoba. Še »Sluvensk Ilustruvan Tednk« ni te prložnost zamudu. . .«

»Sej tak člouk pa tud zasluz, de ga slaveja, ke tku vesok zleti. Jest sm že marskerga u sojmo žeujejn u »Ift« spravu, ampak tku vesok pa še nekol nubega.«

»Le putrp, Pepe. Jest tud pravem, de tak člouk zasluz slava in čast. Al zdej t pride pa kar naenkat buhve ud kod en druh tak avijatkar in ta avijatkar t zletu pa kar tri taužent metru vesok. Kua prauš pa ti h tem?«

»De ta avijatkar, ke zleti en ceu taužent metru še viši, kokr je zletu un, zasluz še večja čast in slava, a ne?«

»Tu jegvišn! Al ta avijatkar ni pustou deležen sam večje časti in slave, kokr un avijatkar, ke je zletu sam dva taužent metru vesok, ampak je usa slava in čast unga avijatkarja

utemnou, al kokr ti prauš: pužeru. Kokr se je pu svet zvedl, de je ta aviatkar zletu tri taužent metru vesok, puzabil sa na unga iz dva taužent metrem, kokor na kojnska figa na cest in začel sa slaviti in puvišvat sam tega, ke je zletu tri taužent metru in usi časupisi sa začel prnašat pudoba ud tega avijatkarja. Lej, Pepe; tem se prau rekord. Kdur mardi ta nar viši rekord, ta uživa slava in čast.«

»Tu je že res, gespud ravnatelj; al gespud dohtar Taučar vnder na more nardet zdej u Iblan še večji vodavod, kokr sa ga uni. Vode mama zdej že za ena putreba u Iblan in tud čiste vode in tud med vinam zmešane; astn, zdej nubedn Iblančan več pu vod na brenpeni in če b gespud dohtar Taučar tou še iz večim vodavodam nhpa slava za temnit, tu b se salamejnsk usedu.«

»Iz vodavodam tud na u puskusu gespud dohtar Taučar hvaležnost du mene Iblančanem zatrt. Tega na u puskusu; ampak ena druga barufa se kuha preke men. Pa zdelu morm brž nekam jt. Kar tlela me pučak, pridem prec nazaj, pa t um puvedu kam pes taca mull.«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

(Konec prih.)

naja in Budimpešte izrekli željo, naj bi se češka trgovina in industrija bolj zanimali za Bosno. Drugo češko društvo »Vyvozni Spolek« je osnovalo poseben oddelek za balkanske zemlje in bo izdal reklamni časopis v hrvatskosrbskem, bulgarskem in slovenskem jeziku ter ga brezplačno pošiljalo večjim jugoslovanskim tvrdkam in podjetjem. V listu bodo poleg narodnogospodarskih člankov zlasti inserati čeških tvrdk, ki bi hotele izvažati svoje produkte na Balkan. Obratno hočejo pa Čehi tudi pospeševati uvoz surovin iz Bosne, Srbije in Bulgarije na Češko in bodo v tem trgovskem listu oglašale vse češke tvrdke, ki rabijo surovin. »Vyvozni Spolek« je v ta namen že lani poslal svojega konzulenta na Jug.

Dopis iz Jeruzalema.

Željno pričakuje tukajšnje ljudstvo miru. Sicer ni govora o kakšnih nemirih, ali vojna je pa le začela z vso svojo težo pritiskati na prebivalstvo. Vse se je podražilo. Zlasti preprosto ljudstvo trpi. Drobní denar — ali kakor se tukaj običajno imenuje »metalik« — so začeli jeruzalemski obrtniki kar bojkotirati, da bi bila njega vrednost zmanjšana. Bojkot je navidez že pravo pravcato puntanje. Obrtniki so pozapri prodajalnice. Kruh za nižje sloje se peče v vojaških pekarijah ter prodaja pod nadzorstvom vojaške oblasti. Podražilo se je vse povsod in ne samo v Jeruzalemu. Kamor se človek obrne, tožijo ljudje, da je draginja, kakršne še ni bilo. — Beduinski rodovi se že zopet pripravljajo na ropanje. V njih pokrajinah ni niti za turiste nič kaj varno: ja že zdaj nočejo turški uradniki dovoliti potovanja brez vojaškega nadzorstva. — Letos meseca prosinca je prišel v Jeruzalem Honorij Carcatera, ki ga je imenoval papež za kustosa (variha) Sv. dežele. Po rodu je Italijan. Mož je doslej kakor komisar Sv. dežele bival v Neopolju. Papež mu je dal najobširnejšo oblast. — Po prizadevanju prof. dr. Mühlensa se je ustanovil tu bakteriološki zavod za preiskovanje bolezni, zlasti malarije, ki jo nemara prinašajo komarji s svojimi piki. — V kratkem utegnemo ustanoviti tudi zavod za gobave pod katoliško upravo. Protestantje in herenhtarji že razpolagajo s podobnimi zavodi. Gradili ga bomo ali v Jeruzalemu samem ali pa v okolici. Samo za stavbišče se moramo prej zediniti. — Toliko da je novi jeruzalemski paša začel uradovati, pa se je moral posloviti od tod, ko je prišla v Carigradu druga vlada na krunilo. Popotniki in turisti prihajajo k nam zaradi vojne bolj posamezno. Vreme imamo lepo. Hladilen dež je napojil suho zemljo. Posejali smo že. Polja in travniki zelene, drevje je deloma že v cvetju.

Podadmiral Anton Haus.

Avstrijski mornariški nadzornik, podadmiral Anton Ivan Haus, ki ima baje v kratkem postati poveljnik cele avstrijske vojne mornarice, se je rodil v Tolminu na Goriškem dne 13. junija 1851, kjer je bil tedaj njegov oče, Josip Haus, ekonom, kakor se to glasi v tamošnji krstni matici. Njegova mati, Marija roj. Walter, je bila prava teta dvornega svetnika Trenza. Svoja srečna detinska leta je preživel podadmiral Haus na gradu Bubnarici pri Metliki, kjer je bil njegov oče takrat oskrbnik. Ze kot deček in kasneje kot mladenič se je odlikoval vsled svoje izredne nadarjenosti in temeljitosti. Tudi drugi rodbinski člani so se odlikovali po svojih izrednih zmožnostih. Tako je na primer njegova sestra, soproga dvornega svetnika dr. Etischericha, slavnoznan pianistinja na Dunaju. Prvih šest gimnazijskih razredov je mladi in nadarjeni Haus dovršil z odličnim uspehom v Novem mestu, zadnja dva razreda pa v enem letu v Ljubljani, nakar je stopil v c. kr. mornariško akademijo, kamor ga je vlekel najbolj srce. Kot mornariški častnik je živel zgolj svojemu poklicu ter neprestano študiral in se spopolnjeval. Spisal je tudi več strokovnih knjig, s čemer je obrnil pozornost nase. Pri tem pa se je pomikal od stopnje do stopnje navzgor, od časti do časti, od odlikovanja do odlikovanja. Bil je avstrijski mornariški zastopnik na mirovni konferenci v Haagu, kar jasno dokazuje njegove izredne zmožnosti. Podadmiral Haus je imejtelj mnogo visokih domačih in tujih redov. Kakor znano, zavzema od lani veleodlično mesto nadzornika c. in kr. mornarice.

Dne 4. avgusta 1887. se je poročil kot linijski poročnik I. razreda v grajski kapeli na Draškovecu pri St. Jerneju na Dolenjskem s svojo pravo sestrično gospičo Ano Trenčevo, s katero še se-

daj živi v najsrečnejšem zakonu. Izmed otrok živita danes kot visokošolca samo dva sinova: Oton in Leon, ki sta tudi izredno nadarjena. Podadmiral Haus je rojen in vzgojen na Slovenskem. Ne trdimo sicer, da bi ga bilo prištevati Slovincem, je pa zelo značilno, da ima, odkar je oženjen, slov. služkinje — Dolenjke — in sicer v prvi vrsti zato, da mu deca ne pozabi domače govornice. Podadmiral Haus govori gladko osem jezikov in med njimi tudi slovenski in zlasti hrvatski. Odličnemu rojaku želimo najlepših uspehov na tem najodličnejšem in najvažnejšem mestu v avstrijski mornarici!

PROGRAM ALBANSKEGA KONGRESA V TRSTU.

Priljubljeni komite za organizacijo albanskega kongresa, ki se bo vršil 1. marca, je izdelal v četrtkovni seji program. Kongres bo razpravljal in sklepal resolucije o sledečih štirih točkah:

1. Kongres zahteva na podlagi ografovskih in historičnih pravic albanskega naroda ustanovitve velike neodvisne Albanije, ki je sposobna za politično in gospodarsko življenje.

2. Ker so izrazili v Albaniji in izven Albanije živeči Kucovlahi željo inkorporacije v novo Albanijo, vzame kongres to željo od srca na znanje in pozdravlja narod Kucovlahov, kakor vse druge narode, ki hočejo živeti v neodvisni Albaniji, kot bratske narode.

3. Ker kongres ve, da so velesile zavzete za novo in svobodno Albanijo in da je provizorična albanska vlada ne samo izrazila ampak tudi ohranila nevtrališčino v balkanski vojni, zahteva v imenu pravice, da neha vojna in blokada v Albaniji.

4. Kongres bo sklepal o obliki vlade bodoče Albanije.

Idrijske novice.

i Na naši realki so skončali prvo leto. Uspeh ni kaj ugoden, pravijo, da jih je padlo čez 40 odstotkov, in to v predmetih, kjer se ne tirja toliko nadarjenosti kakor marljivosti. Mladi fantje ne pomislijo, da s tem napravljajo starišem velike stroške, ker bode treba plačati šolnino. Upajmo, da se drugo polletje pridneje poprimejo, ker jih bode sedanja skušnjava zmodrila. Sam šport brez učenja dijaštva ne bo rešil, je že treba tudi kaj knjig.

i Katoliška delavska družba priredi v nedeljo, dne 2. marca t. l., predavanje. Ob pol 8. uri zvečer bode v Dičičevi dvorani pojasnjeval gospod dekan zgodovino naših cerkva in seve tudi družabne in politične odnošaje iste dobe. Kdor se zanima za naše mesto, njegov začetek in razvitek, naj pride isti večer tja, vstop je brezplačen in vsakemu dovoljen.

i Vesela vest je bila za naše hišne posestnike, da bodo letos plačali samo 50 odstotno občinsko doklado na hiš-

nonajemuinski davek. Lani je bilo 68 odstotkov. Mestno županstvo je letos tudi predlagalo 50 odstotno mestno doklado na hišnonajemuinski davek, toda na ostale davke 97 odstotkov. Bati se je torej bilo, da bodo oblasti zopet razliko zravnavale na ta način, da bodo obremenjeni hišni posestniki. Rešitev pa je prišla ugodna, vsi počez plačajo 50 odstotkov doklade. Občina bo še vedno dosti dobila. 97 odstotna mestna doklada na davke, izvzemši hišnonajemuinskega, je bila proračunjena na 164.348 K, 50 odstotkov bi po tem računom znašala 84.715 K; ker bo pa radi višjega čistega dobička pri rudniku prišlo nekaj več, ne bo treba mestu vzeti še bisage na ramo. Skrajni čas je že, da pride enkrat do kake stanovitnosti in bo konec vednih pritožb. Kar se je zopet letos doseglo potom pritožb, bi se bilo prav lahko urenilo brez pritožb še v večjo korist občine in davkoplačevalcev. Nekaj več preudarnosti je res treba, manj pa zagrizenosti.

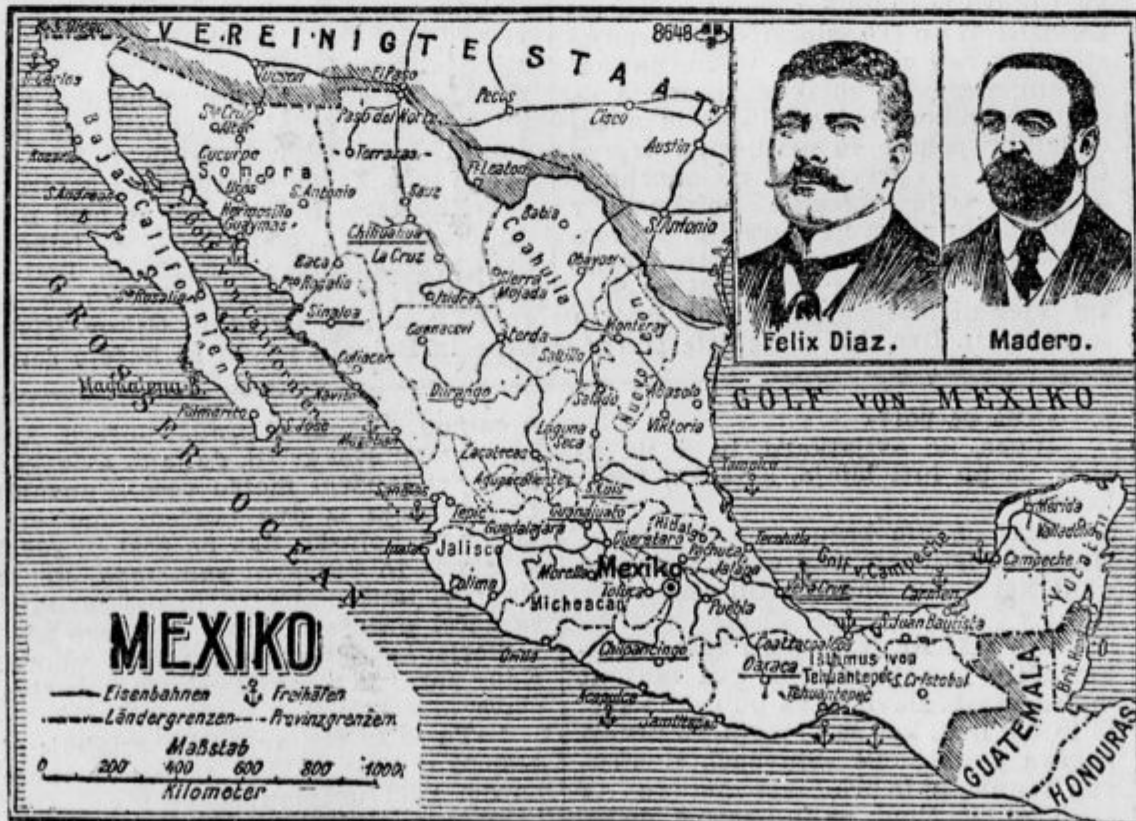
i Smrtna kosa. Včeraj 21. februarja je po dolgotrajni bolezni preminula gđc. Mici Kanduč. Spoštovani rodbini naše sožalje.

VPRAŠANJE O KONGRUI.

Kakor znano, je pred leti grupa neodvisnih kršč. socialcev v državnem zboru vložila nujni predlog glede izboljšanja kongruje. Vsled počasnega poslovanja stvar še ni prišla do obravnave. Zato je načelnik neodvisnih kršč. socialcev Pantz zadevo urgiral in prejel od vlade zagotovitev, da se bo v slučaju sprejetja malega finančnega načrta neposredno lotila tudi vprašanja glede izboljšanja duhovniške kongruje. Po mnenju Pantzovom so tri alternative, ki pridejo pri rešitvi tega vprašanja v poštev. Prvič, regulacija v zmislu zvišanja po zakonu z dne 19. septembra 1898., § 1. določenega zneska od 600 na 1000 kron. Druga alternativa, zvišanje treh starostnih doklad. Ze vnaprej pa se mora opomniti, da je minimum tozadevnega izboljšanja 200 K. Tretja možnost pa je določitev draginjske doklade. To bi se analogno razmeram pred 1885 dalo doseči naredbenim putem. Take doklade so se dajale duhovščini pred omenjenim letom skoz 13 let na podlagi ministrskih odredb. Za prvi dve alternativni je treba zakona, tretja se da izvršiti potom naredbe. Glede deficientov omenja posl. Pantz, da imajo ti na podlagi obstoječih zakonskih določil pravico potom ordinariata prositi pri ministrstvu, da se jim zviša plača do 2000 K. Toda te pravice se deficienti po izjavi naučnega ministrstva ne poslužujejo v zadostni meri.

Grozeča beda na Severnem Češkem.

»Narodna Politika« je nedavno tega prinesla iz Mosta dopis o sedanji gospodarski krizi na Severnem Češkem.

K MEŠČANSKI VOJNI V MEHIKI.

Mehika je dežela neprestanih državljanskih bojev. Ravno sedaj je zopet pozorišče najkrvavejših in najdivjejših bojev med dosedanjim predsednikom Maderom in uporniki, ki jih vodi Feliks Diaz, nečak starega Porfiria Diaz, predhodnika Maderovega na predsedniškem mestu. Prej ali slej bodo v te večne mehikanske zmede posegle severnoameriške Združene države in Mehika bo šla isto pot, kakor so šle druge latinske državne tvorbe Srednje Amerike.

Današnji zemljevid nam kaže pregled mehikanske države, podobi v zgornjem kotu pa nam pažeta sliki

obeh sedanjih nasprotnikov: Feliksa Diaza in Madero.

Mehika je, kakor znano, federativna republika s 27 državami, tremi teritoriji in zveznim okrožjem in glavnim mestom. Mehika meri 1.987.201 km² in je štela 1910. leta 15.063.207 prebivalcev. Glavno mesto Mehika ima skoraj pol milijona prebivalcev. Mehikanska armada šteje v miru 31.222 mož, med 3282 častnikov; vojna mornarica sestoji iz treh majhnih križaric, 4 topovk, 1 šolske ladje in dveh pristaniških ladij s skupaj 1376 mož posadke. Mehikanske železnice so dolge 24.717 kilometrov.

kem. Dopisnik pravi: Kriza v obrtu v severnih Čehih postaja grozna ter peha na tisoče delavskih družin v nezazušeno bedo. Velika loščeva tvornica »Austria« v Mostu, kjer je v službi mnogo čeških delavcev, omejuje izdelke in delavci se za negotovo dobo odpuščajo. Ali najhuje pa je z omejitvijo izdelkov prizadeto delavstvo v predilnicah na severnem Češkem, zlasti pa še delavstvo češke narodnosti. Kakor javljajo obrtne in trgovske zbornice v Ašu, Hebu, Zatzcu in po drugih mestih severne Češke sploh, je bilo vsled pomanjkanja dela v tvornicah veliko delavcev odpuščenih, ostali pa delajo za zaloge. Po nekaterih tvornicah je bilo odstavljenih dve tretjini delavcev. Veliko škodo trpe tudi tvornice za klobuke, ki so prišle ob svoje odjemalce že po aneksiji Bosne in Hercegovine. Prizadete so v tej krizi izimši rudarstvo vse obrti. Škode, ki jo je povzročila sedanja gospodarska kriza, se ne more natančno ceniti. Ali samo v okrožju hebske obrtne in trgovske zbornice se cení škoda v obrti na 6 do 8 milijonov kron. In če se te razmere v kratkem ne obrnejo na boljše, bo mnogo tvornic delo sploh ustavilo, kar bi imelo nedogledne posledice. Nemški obrtniki v hebski obrtni in trgovski zbornici priznavajo odkrito, da je ta žalosten propad v obrti povzročila nesrečna avstrijska politika. Slepa kakor je, je zaprla pot na Balkan avstrijskim izdelkom in zdaj ničesar ne ukrene, da bi svoj politični voz spravila na prejšnji tir. Največjo bedo trpi revno prebivalstvo v Krušnohorskem, ki se je preživljalo z domačimi izdelki. To delo počiva domala vse, in v široka gorska sela se je vtihotapila bledolica — lakota. Koliko teh družin nima niti najpotrebnejšega krompirja in kruha, ja še soli ne. Letina je bila po gorskih slemenih sploh slaba. In tako trpi revno in pošteno ljudstvo, v Krušnih Gorah tudi Nemci, ki nimajo dosihdob niti mrvice utehe od narodnostnega in bojnega hujskanja dunajskih Nemcev. Ubogo ljudstvo trpi bedo vsled ščuvanja, ki se zdaj ljuto maščuje na ubogih hribovcih v Krušnogorskem.

Burja na Vipavskem.

Iz Vipave se nam poroča: Teta burja nas je zopet obiskala. Brije cel teden, da je veselje. Posebno piko ima burja na poštni voz. Ne mine leto, da ga ne bi vsaj enkrat zvrnila. Ob hudi burji si pomagamo s »ta malo pošto«, to je nizkim odprtim vozom brez zoprne jetniške celice. No, letos burja tudi »ta malo opiti« ni prizanesla. Na Rebernicah med St. Vidom in Razdrim jo je dne 19. t. m. zvečer prav pošteno zvrnila, dasi je imela »kontrapezo«. »Kontrapezo« oskrbuje namreč najet mož, ki stoji ob strani voza, obrnjen proti burji in pritrjen z vrvmi ob poštni voz dela z izredno spretnostjo telovadne vaje; čim hujša je namreč burja, tem bolj se vpre ob voz v smeri proti burji in tako regulira voz, da ne pride iz stabilnega v labilno ravnotežje. Postiljon je prišel ob padcu pod konje in se močno poškodoval. Menda si je zlomil eno rebro. Revez Cizara bo ponvil, kdaj je vozil »ta malo pošto«. Mraza imamo 3 do 4 stop. R. pod ničlo, nekaj malega preveč, ker Vipavci ne moremo v grunt. Vipavci delamo namreč pozimi in poleti v gruntu, ne bojimo se ne vročine, ne burje, samo mraza ne maramo ravno preveč, ker ne moremo orodja v rokah držati. Snega tako ne poznamo. Burja in mraz sta pa tudi ravno še o pravem času prišla. Pretekli teden smo že videli čresnjevo vejico, okinčano z belim deviškim cvetjem. Breskve in marelice so pa tudi že napenjale oči, da bi pogledale v svet, če je pomlad že blizu. Kaj bi bilo, če bi mraz in burja prišla mesec pozneje. Sta vsaj rast malo zadržala. Burja nam je zastoj in prav lepo pometla ceste in ulice in očistila zrak, da smo Vipavci kljub burji in mrazu jako zdravi. Škoda, da imate Ljubljanci take metle, ki bi vam zastoj pometala ceste. Tudi nadležnega blata bi nikdar ne imeli, ker burja posuši v pol ure za komolec debelo blato. Kako bi se oddahnil vaš g. župan, ki jih mora ravno zaradi blata toliko slišati. Teto burjo imamo kljub njenim muham jako radi, seveda samo pozimi, ker poleti nam preveč polomi sadeže in otrese sadno drevje. Nam Vipavcem so sicer te stvari znane, vendar vam to sporočamo, da Slovencevi bralci tudi drugod zvedo, kako se nam godi pozimi. Ko mine burja in mraz, lahko brez skrbi pridete na Vipavsko po sladko vince, katerega imamo še precej v zalogi.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Vojne priprave v Rusiji.

(Pismo iz Rusije.)

Četudi se v širši javnosti prav nič ne poroča o vojaških pripravah Rusije, doznava se vendar tuptam zanimive podrobnosti, ki dokazujejo da gre za vojne nevarnosti največjega obsega. Lansko pomlad je ruska vojna uprava sklenila opustiti trdnjave na zahodni in jugozahodni meji. Toda ta naredba se ni samo sistirala, marveč se že od jeseni z največjo hitrico razširjajo in utrjujejo obstoječe trdnjave. Zaposlenih je poleg velikanskega števila vojaštva tudi 30.000 kmetov. Iz Angleške, Francoske in Švedske je vojna uprava dobila silne množine bodečih žic, ki jih ovijajo okoli utrjenih postojank. Največja važnost se polaga podzemskim minam in ročnim granatam, ki so pri obrambi Port Arturja Rusom dobro služile.

Posebno važna uloga se pripisuje v ruski armadi aeronautiki, ki se je v zadnjih letih zelo razvila. Danes ima Rusija tri zrakoplovne bataljone po 4 do 6 stotnj, vsega skupaj 17 balonov, 49 letalnih strojev in nad 200 vojaških letalcev (pilotov). Vsaka armadna enota, vsaka trdnjava, kakor tudi vsaka vojna eskadra razpolaga z lastnim zrakoplovnim oddelkom. Dalje ima vsaka trdnjava brezlično brzjavno postajo in golobe-pismonoše, kakor tudi vojne pse, ki so pridržani tudi posameznim bataljonom.

Oskrbni trdnjav z moko, žitom, z zmrazjenim sibirskim mesom in z drugimi živili, posveča vojna uprava že od oktobra lanskega leta največjo pozornost. Dočim se je prej komaj celo leto uvozilo iz Sibirije do 320.000 ton, znaša že sedaj uvoz od novembra l. l. 592.000 ton. Ker se plačuje govedo v Sibiriji po 5 do 10 rubljev, je meso zelo poceni. Zlasti pa omogoča bogata letina 1912 obilni nakup žit in krme.

Železniške zveze na zahodu Rusije so se v zadnjem desetletju zelo pomnožile. Važna železniška križišča in mostovi so močno utrjeni. Tudi ceste so v dobrem stanju. Za prodirajočo tujo armado pomenjajo veliko oviro ruske železnice, ki imajo širši tir, kot pa sosedne države Nemčija, Avstrija in Rumunija. Železnice bi bile tedaj neuporabne. Nasprotno pa ima Rusija veliko lokomotiv, ki so tako zgrajene, da se dajo kolesa tiru primerno postaviti.

Tudi ruskega občinstva, zlasti kmetov se je polotil strah pred vojno. Več ruskih hranilnic in bank se je moglo vzdržati le s pomočjo državne banke. Manj so pa občutila posledice vojne nevarnosti industrijska podjetja, ker konsum na Ruskem silno hitro raste. Tovarniških delavcev celo manjka, ker jih je veliko vpoklicanih pod orožje. Ker povzroča protizidovsko gibanje na Poljskem ruski vladi pri zunanji židovski vefinanci težave, je naročeno oblastem, da bojkot z vsemi dovoljenimi sredstvi onemogočujejo.

Balkanska vojska.

Na gallipolskem polotoku se vrši velika bitka med Turki in Bulgari. Angleški listi poročajo, da so Bulgari res zavzeli važni utrdbi »Napoleon« in »Viktoria« in tudi v Carigradu se ta vest kljub dementiju slejkoprej vzdržuje.

V Belgrad pa so došla poročila, da so Bulgari bili v bitki, ki se je te dni okoli Bralirja razvila, poraženi: Če je to res, pa ni dvomiti, da bodo Bulgari odpor turške gallipolske trdnjave končno zlomili, posebno še, ker so jim prišli zdaj na pomoč Srbi in jih grško brodojve energično podpira.

Na Odrin se pripravlja generalni naskok.

Jako važna je vest, da sta se Avstrija in Rusija glede Albanije kolikor-toliko sporazumeli. Zrtev tega sporazuma bi ne bila toliko Srbija, ki svoj Prizren dobi in morebiti še kaj, ampak Črnagora, ki se bo morala Skadru odpovedati. Spričo tega bi bilo jako kritično, ako bi Črnogorci Skader res osvojili, če bi potem iz Skadra res ne šli. Sicer se pa se Skader slejkoprej trdovratno brani.

Rumuni in Bulgari se pa bodo vsled pritiska velesil sporazumeli.

Bulgari o svojih operacijah slejkoprej molče. Prihodnji teden pa se bodo najbrž že oglasili, ko bodo, kakor upamo, turško gallipolsko armado porazili. Seveda ne bo vojske s tem še konec, ker je treba potem razen mesta Gallipoli zavzeti še turške trdnjave na južnem rtu polotoka in bo eventualno morala grška mornarica Dardanelle forcirati. Mogoče pa je, da Turčija že preje sklene mir, katerega je krvavo potrebna.

V Carigradu se zopet pripravlja revolucija.

PRI BULAIRU SE VRŠI VELIKA BITKA.

London, 21. februarja. »Evening Standard« poroča iz Carigrada: **Že tri dni se vrši med Turki in Bulgari pri Bulairu strahovita bitka.** Na obeh straneh so izgube velike. Bulgarov je 100 tisoč, Turkov pa 70.000. Turki in Bulgari so izgubili vsega skupaj 3500 mož. Bulgari so se bili fortov »Napoleon« in »Viktoria« res polastili. Vest je dospela v London potem radiotelegrafične postaje na angleškem poslaništvu v Carigradu preko Constanze. Nek nov izkrcevalni poizkus Turkov pri Šarköju se je zopet ponesrečil. Enver bej pa se je zopet hotel pri Rodostu izkrcati, a je dobil od Fethi beja iz Gallipolija obvestilo, da rabi pomoči, nakar se je Enver bej obrnil proti Bulairju. V Gallipoli je došel veliki vezir.

London, 21. februarja. »Daily Mail« poroča, da čaka 35 grških transportnih parnikov pri Mytilenah, da bi izkrcali vojake v Besiki na maloazijski obali. — Turki so poslali iz Gallipolija na južni rt polotoka 12.000 mož, odpotali so pa čete tudi v Besiko.

Belgrad, 21. februarja. Semkaj so dospela vesti, da so Bulgari 20. t. m. na Galipoliju doživeli poraz. Bitka je bila zelo huda in je zahtevala veliko žrtev. Bulgari so se umaknili. Bulgari o svojih operacijah trdovratno molče in se iz tega sklepa, da zasledujejo zelo dalekosežen načrt, katerega bodo tudi gotovo dosegli, četudi bodo imeli premagati jako hud odpor.

PRI ČATALDŽI.

Carigrad, 21. februarja. Zadnja od Turkov na levem krilu čataldžke črte zasedena točka je Bogados, dočim imajo Bulgari nasproti Bogadosa v rokah Siliysi. (To dokazuje, da so se Bulgari odmaknili od svojih prvotnih pozicij nekako 15 km.)

PRIPRAVE ZA ZOPETNI NASKOK NA ODRIN.

Dunaj, 21. februarja. »Südslavische Correspondenz« poroča iz Sofije: Bulgarsko armadno vodstvo pripravlja nov generalni naskok na Odrin. Dozdaj so imeli oblegovalci na razpolago 100 topov lažjega kalibra, ki utrdbam niso mogli do živga. Zdaj pa je prispelo iz Srbije: 4 baterije 15-cm. havbic, 11 baterij 12-cm. havbic in več težkih Kruppovih poljskih topov. Oblegovalna armada, ki je štela dozdaj 68.000 mož, se poviša na 100.000. Potem se začne odločilni naskok. Ker je trdnjava oborožena z nad dvesto 15 do 20-cm. topovi, je potrebna sistematična priprava in montiranje težke oblegovalne artiljerije. To se sedaj izvršuje. Dan za dnem prihajajo srbski oblegovalni topovi, ki bodo še-le v nekaj dneh montirani. Za sedaj splošnega naskoka še ni pričakovati.

Milan, 21. februarja. »Corr. d. S.« poroča, da je tujecev, ki bi radi iz Odrina, 1400.

IZPRED SKADRA.

Cetinje, 21. februarja. (Oficozno.) Sovražnik je zaman poizkušal nekaj izgubljenih pozicij zopet osvojiti. Pri predstazah so se vršile brezpomembne praske. Obstreljevanje, ki so je poizkušali Turki od Brdice proti desnemu krilu Martinovičeve kolone, je ostalo brez vspeha. Obstreljevanje Skadra se nadaljuje. Razpoloženje čet je izvrstno. Taraboš je pokrit s snegom.

Belgrad, 21. februarja. Glasom zasebnih poročil izpod Skadra, se oblegovalni obroč krog Skadra in Taraboša dan za dnem sistematično bolj in bolj zateguje. Ponoči se Srbi vedno bolj bližajo postojankam pri Brdici. Splošni napad na Skader se zavlačuje vsled meter visoke povodnji. Vendar se začetkom prihodnjega tedna kljub vsem dneh montirani.

V CARIGRADU SE SNUJE PROTI-REVOLUCIJA.

Carigrad, 21. februarja. 20. t. m. so trije častniki vojaške lige, preoblečeni v vojake, udrili v stanovanje tajnika, ki izdeluje fetve (Fetva Eddini) in od njega zahtevali, da sestavi fetvo, glasom katere se sultan odstavi, prestolonaslednik proglašaja za nesposobnega in skliče narodni zbor, da izvoli sposobnega princa za sultana ter obenem uredi prestolonasledstvo spl.h. Fetva Eddiniju se je pa po zvijači posrečilo poklicati telefonično policijo, ki je zarotnike aretirala. Zarotniki so svoj namen priznali in izjavili, da se bo njihov načrt prej ali slej izvršil.

MIROVNO VPRAŠANJE.

London, 21. februarja. Hakki paša je 20. t. m. konferiral z mnogimi diplomati, predvsem z Greyem. Njegovi mirovni predlogi so se blagohotno sprejeli, vendar se kaj pozitivnega še ni doseglo. — Bulgarska vlada je 20. t. m. zastopnikom velevlasti izročila ekspozé glede vojne odškodnine, ki jo od Turčije zahteva.

Dunaj, 21. februarja. Porta je miru zelo potrebna, iz notranjepolitičnih razlogov pa si ne upa velevlastem naznaniti take predloge, ki bi bili sprejemljivi.

RUMUNSKO - BULGARSKO VPRAŠANJE.

Bukarešt, 21. februarja. V ministrskem svetu 21. t. m. se je ponujeno posredovanje velosil sprejelo. Današnji ministrski svet bo formuliral tozadevni odgovor rumunske vlade na velesile.

AVSTRIJA IN RUSIJA SE SPORAZ- UMLJATI?

Dunaj, 21. februarja. Iz berlinskih diplomatskih krogov se poroča, da sta se Avstrija in Rusija zadnje dni glede albanskega vprašanja zelo približali. Rusija baje Skader pripozna Albaniji, zato pa bo Avstrija priznala Srbiji vsa albanska mesta, ki jih Srbija zahteva. Glede Djakova se bo baje ukrenilo tako, da zgodovinski srbski samostan Dečani pripade Srbiji. Ker je treba še neke podrobnosti urediti, se je konferenca poslanikov preložila, dokler ne bo vse razjasnjeno. Mednarodna situacija se je odločno izboljšala.

London, 21. februarja. Tu se potrja mnenje berlinskih krogov glede avstrijsko-ruskega kompromisa. Seveda bi ta dogovor postal zopet brezpredmeten, ako bi Črnagora Skader zavzela.

ČRNAGORA SKADRA NE BO DALA IZ ROJE.

London, 21. februarja. Črnogorski delegat Popović je izjavil sir Greyu, da je bilo osvojenje Skadra glavni namen črnogorske vojske. Črnagora je za Skader toliko žrtvovala, da odklanja vsako transakcijo, ki bi se glede tega polizkušala. Črnagora bo rajši svojo eksistenco tvegala, kakor da bi mesto zapustila, ako je osvoji.

RUSKE PRIPRAVE.

Krakov, 21. februarja. Z Varšave se poroča, da se bo še te dni odredila mobilizacija 15. in 16. ruskega armadnega zbora.

Volilni shod v Trziču.

Ob jako dobri udeležbi se je vršil sinoči v Trziču volilni shod, na katerem je govoril kandidat gorenjskih mest za izpraznjeni deželnozborski mandat — dr. Vinko Gregorič. Navzoč je bil župan tržiški g. Ahačič z več občinskimi odborniki in zastopniki raznih društev.

Shodu je predsedoval vč. g. J. Potokar, ki je poudarjal, da je treba sedaj paziti, da ne bodo nasprotniki z nericami begali volivcev, kajti izkušnja uči, da ob volitvah pridejo liberalci na dan z najneverjetnejšimi lažmi.

Kandidat dr. Vinko Gregorič razvija potem v velikih potezah svoj program. Pred 25 leti je sodeloval pri ustanovitvi S. L. S. in izkušnja življenja ga je le utrdila, da so načela S. L. S. prava in pravo njeno delo za ljudstvo. Zato je njegov program program S. L. S. Naša stranka je demokratična, ona hoče enakopravnost vseh stanov in slojev in skrb za revne sloje. Z združenim delom zbira naša stranka gospodarske sile, in njegova naloga bo, da se bo potegoval zlasti za prospeh obrtnega stanu. Začetek se je že storil z ustanovitvijo obrtno-pospeševalnega zavoda. Tudi od deželnih električnih central pričakuje govornik, da bodo mnogo pripomogle k gospodarskemu razvoju. Tretji znak S. L. S. je kulturnega značaja: Vse delo S. L. S. je osnovano na podlagi krščanskega svetovnega naziranja. V raznih gospodarskih vprašanjih so mogoča nesoglasja. V tej osnovni točki pa ne smemo paktirati, ampak moramo biti edini in odločni. V slučaju izvolitve obljubi, da pride kot poslanec med svoje volivce, da se domenijo o podrobnih zadevah volilnega okraja. Volilna borba naj se vrši dostojno. Nasprotniki ga bodo sicer blatili, a on jim naprej pove, da na noben osebni napad ne bo odgovarjal. Dobra stvar se sama zagovarja. Izvajanja g. dr. Gregoriča je spremljalo živahno odobravanje.

Dr. E. Lampe poda nato sliko strankarskih razmer v deželnem zboru. S. L. S. ima absolutno večino in ni odvisna od nobenega drugega mandata. Razmere za stranko se ne izpremenene v deželnem zboru ne v deželnem odboru, ako pridobimo gorenjski mestni mandat. A s stališča mest je stvar drugačna. Danes pripada več kot devet desetih vseh občin v deželi S. L. S. Razmerje med temi občinami in med deželnim odborom je kar najboljšje. To se pozna na vsi upravi. Ako imajo mesta tudi deželne poslance, ki sodelujejo kot možje istega prepričanja z župani in z deželnim odborom, je mogoče

z združenimi močmi kaj dobrega doseči. S. L. S. hodi svojo pošteno pot možko in pogumno, ne oziraje se ne na desno, ne na levo. Naše delo govoril Zato ne sklepamo nobenih zvez z nikomur, a tudi nikogar ne napadamo in ne žalimo. Vsak razumen človek, katerekoli stranke, ki hodi po pošteni poti, mora z nami korakati. Liberalna stranka, ki se je postavila na kulturno-bojno stališče nemškega židovskega časopisja, je pretrgala naravno zvezo z ljudstvom in je vsled tega propadla. Razumen liberallec mora sam uvideti, da s to stranko ne pride naprej. Med Nemci ne maramo »vonromovce« in nasilnih nacionalcev, ki nas hočejo ponemčiti. Vsak pameten Nемеc mora vendar že izprevideti, da je nemški most do Adrije prazna domišljija. Balkan uči, kaj je slovanska narodnost, in Slovenci so iste krvi, kakor tisti, ki stoje sedaj pred Čataldžo in Odrinom! Kdo bo tako kri ponemčil? Pustimo torej drug drugega, naj bo, kar hoče sam! Edino na tej podlagi je mogoč mir in sporazum. Te volitve so torej preizkušnja tudi za razumne elemente izven naših vrst. Dr. Lampe toplo priporoči kandidaturu dr. Gregoriča, moža, katerega ime in značaj jamči, da bo dobro zastopal svoj volilni okraj.

Predsednik da kandidaturu na glasovanje. Bila je z velikim odobravanjem soglasno sprejeta.

»SVOBODNA« ZNANOST.

Pred nedavnim časom so časopisi poročali, da je znani pedagog in znameniti pisatelj dr. V. Förster, docent na politehnični visoki šoli v Cürichu poklican kot profesor pedagogike na modroslovno fakulteto na dunajski univerzi. Sedaj pa poročajo, da se fakulteta ni zanj izrekla in ni nobenega predloga v tem oziru stavila. Förster, ki je že večkrat na Dunaju predaval, je namreč — odločen pristaš krščanskega svetovnega naziranja in krščanskega socializma.

Finančna reforma.

Z Dunaja imamo poročila, da so se zdaj stranke sporazumele glede na vse preporne točke v takozvanem finančnem načrtu in da bo prihodnji teden finančni odsek izlahka dovršil vso svojo nalogo. Z veseljem in ponosom beležimo ob tej priliki, da so naši slovenski poslanci pri tem težkem delu igrali važno vlogo. Predvsem dr. Šusteršič! Jalovo nerganje našega topega liberalstva je imelo v napadih na kranjske deželne finance že blazen značaj. Ta svota ljudi seveda niti ne sanja, kaj je resno delo. Učinki jih morda pouče. Z uspehi ob sklepanju finančnega načrta utihne na mah liberalno bevskaenje in skoraj gotovo bomo kmalu čuli iz liberalnih vrst, da so oni vedno zastopali naše stališče. Uradniki in državni uslužbenci, ki jim uresničeni finančni načrt prinese znatno zboljšanje, naj se zdaj pouče, kje so njihovi resnični prijatelji in naj premislijo, kaj je bilo zanje bolje, ali licitiranje z njihovimi zahtevami do neizvedljivosti, ali trezno načelo, ki ga je zastopal Hrvaško-slovenski klub, da se mora obenem skrbeti za pokritje in da se mora tudi primeroma zmanjšati število uradništva. Izprva so bili naši poslanci sami s tem načelom. Zdaj je večina zanj. Demagogija se je osramotila; politična resnost je zmagala. Tisti dunajski praktikar, ki zakriva svojo politično nevednost s strankarsko brezvestnostjo v dopisih za »Slovenski Narod«, se seveda ne more povzpeti do tega, da bi videl in vedel, kar sicer vidi in ve cel parlament. Veseli smo tudi, da se je našim poslancem posrečilo dobiti stranke in vlado za to, da dobe Goriška, Istra in Dalmacija iz davka na žganje neko prednost (400.000 kron več na leto, nego bi mogle zahtevati po dosedanjem ključu).

Kdor je količkaj zasledoval posvetovanja o finančnem načrtu, ve, kako ogromne težave so bile zanj. Najprej socialni demokratje! Ti so hoteli ob tej priliki izsiliti splošno volilno pravico za deželne zборе. Predvlani so davek na žganje po vseh pravilih obstruirali. Zdaj so se umikali od tega stališča z neizrekljivo dolgimi govori in formalnim nagajanjem, tako da se je komaj videlo, kdaj je njihova obstrukcija prenehala. Potem pa vprašanje, koliko naj dobe dežele od davkov! Najprej je bilo treba premagati vlado, ki je bila izprva, kar se da, zapeta; potem pa pridobiti stranke za enotno podlago. Poljaki so hoteli, naj bi se ves deželni namenjeni denar iz davka na žganje razdelil po konsumnem ključu; to je namreč zanje najboljšje. Dohodninskega davka deželam odločeni del so pa hoteli po ključu prebivalstva. Ta davek se zdaj razde-

ljuje na podlagi realnih davkov. Teh je v Galiciji malo, ljudstva pa veliko. Seveda na to niso šle druge dežele, zlasti Nižja Avstrija in Morava ne. Poleg tega je šlo za to, da se ohrani ključ iz leta 1901., ki daje Kranjski, Štajerski in Koroški znatne ugodnosti, ker so te dežele imele prej iz svojih naklad na žganje, katere so morale takrat opustiti, velike dohodke. Vse je šlo vprek; nazadnje se je po nebrojnih pogajanjih, ki je v njih dr. Susteršič pokazal svojo mojstrsko spretnost, dosegel sporazum. Prav nazadnje, včeraj — kakor poročajo listi — so se udali tudi Poljaki.

Ko bo reforma v zbornici sprejeta, kakor vse kaže se pred veliko nočjo —, se vrnemo še k ti reči in obrazložimo podrobno njen učinek za naše dežele. Danes le to-le: Zbornica splošne volilne pravice kaže v rešitvi finančne reforme ogromno moč ljudskega zastopstva, večjo, nego jo je kdaj imela kurijska zbornica sama iz sebe. Brez vlade, v marsičem proti vladi se je lotila najtežjega dela in ga bo tudi izvršila. Urejenost financ v državi in v deželah so pač podlaga vsemu gospodarskemu napredku. Zbornica je zdrava, samo mlada in brez vodstva...

Kako bo Polanško prijet.

UBEGLA ZAKONSKA DVOJICA POLANJKO IN AMERIKANSKE OBLASTI, ALI KAJ BO Z IZROČITVIJO?

Kakor smo že poročali, je beg Ivana in Jožefa Polanjskega uspel v toliko, da se jima je posrečilo pozornosti inozemskih morskooobrežnih oblastí uteči in se vkrcati v Doveru na belgijski parnik »Vaderland« tako, da sedaj ploveta proti Newyorku. Zanimalo bode gotovo našo javnost, kako se bo zadeva dalje razvila, odnosno kako bo poskrbljeno za njun sprejem v Newyorku. Informirali smo se zatorej pri merodajnih faktorjih in smo v stanu nastopno poročati: Dejanje, zaradi katerega se Ivan in Jožef Polanjskega preganjata, ne spada med ona dejanja, zaradi katerih severnoameriške Združene države glasom pogodbe z leto 1856 avstroogrške podanike, ki so v ameriškem teritoriju, izroča tuzemskim oblastnjam. A tudi če bi bilo mogoče zahtevati od ameriškanskih oblasti izročitev, bi se to težko izvedlo, ker stane poslovanje najmanj 20.000 kron, katere bi morala plačati avstrijska država. To pa ni mala reč 20.000 kron in ameriška justica ni ravno tako poceni. Da pa dvojica Polanjskega kljub ti neugodnosti ne uide roki pravice, preskrbela je ljubljanska mestna policija s pomočjo c. kr. dunajskega policijskega ravnateljstva v Newyorku vendar vse potrebno po drugačnem potu. Dognalo se je, da se parnik »Vaderland« ne ustavi do Newyorka v nobenem medpristanišču ter, da je torej dvojica Polanjskega do Newyorka v njem zasigurana. Sporazumno z varnostnim oddelkom c. kr. policijskega ravnateljstva na Dunaju se je doseglo, da je dunajski konzulat severnoameriških držav legaliziral sodno zaporno povelje ter druge važne listine (dokazila) kakor tudi domovnici Polanjskih, nakar se je vse s podrobnim popisom in slikama dvojice odposlalo na generalni avstroogrski konzulat v Newyorku, kateri je bil pa o tem obveščen že prej po podmorski brzojavni žici. Na podlagi tega se bode ob intervenciji konzulata začelo proti dvojici Polanjskega takozvano »deportacijsko postopanje«, ki v bistvu po ameriškem pravu ni nič drugega, nego v avstrijskem pravu izgon in obstoji v tem, da se dotičniku zabrani vstop odnosno naselitvi v ameriških državah. V zmislu tozadevnih ameriških predpisov z leta 1907 in 1910, ki so zelo strogi, postavi se dotičnika pred naseljevalnega komisarja odnosno pred tako zvano »posebno preiskovalno komisijo«, ki imata razsoditi, se li pripusti dotično osebo k naselitvi v severnoameriških državah ali ne. Proti ti razsodbi ima dotičnik pravico pritožbe na »tajnika za trgovino in delo« v Washingtonu, mora pa ostati do pravomočne razsodbe interniran v »detention station« na omenjenem otoku Ellis Island, katerega imenujejo tudi »otok solza«, kar je zelo značilno.

Tako se bode zgodilo tudi z zakonsko dvojico Polanjsko in ni dvomiti, da ju naseljevalna komisija na podlagi postav z leta 1910 ne bode pripustila naselitvi. Ker so glasom teh omenjenih predpisov vse parobrodne družbe primorane osebe, katerih naseljevalna komisija ne pripusti k naselitvi, prepeljati brezplačno nazaj v Evropo do pristanišča-izhodišča, razvila se bode predležka zadeva tako, da bode belgijska družba »Red Star Line« v Antwerpen v slučaju deportacije Ivana in Jo-

žefa Polanjskega prepeljala z istim parnikom »Vaderland« nazaj v Dover ali pa v Antwerpen. Tu se bode ta navedena izkrcala in stvar dotičnega konzulata bo, skrbeti zato, da se ju in to že na parniku prime in odvede v zapor, dokler bode trajalo izročevalno postopanje z dotično državo, bodisi z Anglijo ali Belgijo. Seveda če bi komisija na otoku Ellis Island ne izrekla deportacije, ki je navadno spojena z zaporom, potem bi se dvojica Polanjskega gibala s svojim plenom lahko popolnoma prosto po Ameriki ter bi se jo moglo le prijeti pri vstopu v kako drugo državo, s katero ima Avstroogrška primerno pogodbo. O koncu odnosno vspehu deportacijskega postopanja se bodedo svoječasno zopet informirali in si pridružujemo o tem še poročati.

DAVČNE KAZNI.

Jako važna za davkoplačevalce je določba, katero je stavil poročevalec dr. Licht v finančnem odseku glede na davčne procese med davkoplačevalci in finančnimi oblastmi. Vsi kazenski procesi, ki so se naperili po 1. januarju leta 1910., ugasnejo, ne da bi se sodba izrekla, če obdolženec tekom 60 dni po uveljavi nove davčne postave svoje resnične dohodke napove. Samo davki se mu zvišajo tudi za ti dve leti.

Dnevne novice.

+ **Priloge za hrvaško-slovenski katoliški shod** so v polnem tiru. Hrvaško-slovenski katoliški shod se bo vršil začetkom septembra ali koncem avgusta. Doslej so zborovali že vsi glavni odseki, ki predložijo svoje zaključke glavnemu odboru.

+ **Slovinci in Slovani, zplasilite se takoj za družbo sv. Mohorja!** Družba sv. Mohorja pri Družbi sami, oziroma pri poverjenikih, ne pa šele v jeseni. Lansko leto se mnogo udov spomladi ni zgledalo — a jeseni so hoteli imeti vsi knjige — in tako je Družbi nekaterih knjig zmanjkalo. Koledar za leto 1913 je popolnoma pošel. — Tudi novi in stari dosmrtni udje naj se sedaj zgledajo pri poverjenikih, oziroma pri Družbi.

+ **Vevški štrajk.** Kakor smo že poročali, je vevški štrajk končan in je šlo v ponedeljek delavstvo na delo. Pri tej priliki se zahvalimo v imenu delavstva vsem faktorjem in celi slovenski javnosti za požrtvovalno in blagohotno podporo, ki so jo skazovali tekom štirih mesecev za pravico se borečim delavcem. Vevškemu delavstvu je pa ta kruti boj prinesel neizpodbitni dokaz, na kateri strani je srce za delavca, smisel za pravico in dejansko pomoč, kje pa intrige, politično izrabljanje delavskih bojev in politični profiti. Liberalno časopisje mu je v tem pogledu dodobra oči odprlo. Ko bi vevško delavstvo bilo primorano živeti od liberalnih fraz po »Narodu« in »Dnevnu«, bi ga danes več ne bilo.

— **Poštena beseda.** — **Nemci poslušajte!** V roke nam je prišla mala brošura z naslovom »Quousque tandem...?« v kateri neki Alfred Joh. Rossmann propagira ustanovitev »Družbe za pospeševanje narodnega miru«. Rossmann je Nemec. S ponosom povdarja to v svoji brošuri. Če prav je tista njegova »Družba za pospeševanje narodnega miru« precej preveč idealno zamišljena in bo ostala za naše narodne boje zelo problematične vrednosti, vendar zasluži brošura, da se z njo nekoliko pobavimo. Mnogo je v njej odstavkov, ki pričajo, da je tudi nemška javnost pričela uvidevati, da tako ne gre naprej. Na drugem mestu, ko utemeljuje svoje naziranje o narodnostnem vprašanju in njega rešitvi, pa pravi: »V vsakem državljanu, naj pripada kakršnemukoli narodu, delujeta v prvi vrsti dve gonilni sili, ki določata njegovo dejanje: gospodarski in narodni obstoj. Kdo pa dvomi, da narodni obstoj ni funkcija gospodarske moči. Če tedaj eno ljudstvo gospodarsko ojačim, bo postalo obenem kot narod močnejše. In zato je popolnoma naraven zaključek: dva v eni deželi prebivajoča naroda, ki sta gospodarsko navezana drug na drugega in od katerih eden drugega ne more nikdar podjarmiti, stojita pred izbiro, da ali z narodnostnim bojem in ukinjenjem vseh drugih moči zabranita gospodarski in dosledno tudi narodni razvoj obeh, ali pa da z mirnim in skupnim delom in medsebojnim podporanjem obeh, v gospodarskem, kakor tudi v narodnem oziru raseta. In če ta primer obrnemo na naše razmere, potem se to pravi: Vsak izmed 7 ali 8 narodov v Avstriji je po številu, kulturi in gospodarski veljavi že davno tako močen, da noben resen človek ne more misliti, da bi se dalo kakšnega izmed

njih v »jezikovnem« oziru stalno in uspešno potlačiti. Kdor kaj takega misli, smeši samega sebe.« Kot največja ironija se sliši, da je ravno v tistih dneh, ko je izšla Rossmannova brošura, ki propagira uveljavljenje § 19., v »Grazer Tagblattu« izrekel neki prenapeti nemški pisatelj Wahrberg zahtevo, »naj bi 2000 nemških milijonarjev v Hamburgu, Lübecku in Bremenu kupilo pas zemlje, ki bi segal od Maribora do Trsta, kjer naj bi se naselili Nemci.« Za normalnost moža, ki je stavil to politično blazno zahtevo, ne damo počen groš, da jo pa priobčuje list, ki hoče veljati za resnega, to pove več kot dovolj jasno, kako daleč smo še od časa, ko bodo Rossmannova načela postala splošna last avstrijskega nemštva. Do takrat pa moramo neprestano stati v bojnih vrstah.

+ **Novi sodnijski predsedniki.** Cesar je imenoval dvornega svetnika in predsednika okrožnega sodišča v Celju dr. Maksa Bouvierja za predsednika deželnega sodišča v Celovcu; svetnik graškega nadsodišča Adalbert Kotzian je pa imenovan za predsednika okrožnega sodišča v Celju.

+ **Cerkveno odlikovanje.** Iz Jeruzalema se poroča, da je veletovarnar Andrej Gassner sen. v Trzinu odlikovan s kmturnim križem reda božjega groba.

— **Volitev v okrajni šolski svet ljubljanske okolice.** »Kmečka zveza za sodni okraj Vrhnika« je proglasila kandidatom obč. svetovalcev vrhniskega sodnega okraja za okrajni šolski svet sodnega svetnika na Vrhniki, g. Bogdana Kobal, njegovim namestnikom horjulskega gerenta Ivana Stanovnika. Dne 20. t. m. sta bila soglasno izvoljena.

— **Imenovanje.** Minister za bogočastje in nauk je imenoval za predsednika slovenskega odbora za državno podjetje »Narodna pesem v Avstriji«, dr. Matijo Murka, vseučiliškega profesorja v Gradcu.

— **Iz davčne in finančne službe.** Davčni oficial Anton Dolenz je prestavljen iz Senožč v Kranj. Višja finančna respicijenta sta postala Anton Puc in Franc Golob, respicijenti so pa postali Janez Papež, Anton Cesar, Jožef Zemljak, Ferdinand Kobal. Definitivni paznik je postal Alojzij Kobe, predstavljena sta pa nadpaznik Vincenc Perpar iz Zatičine v Krško in paznik Ludovik Osterc iz Krškega v Zatičino.

— **Dolenji Logatec.** Deželni odbor je priredil dne 16. in 17. t. m. v Dol. Logatcu kmetijski poučni tečaj, na katerem je nastopilo pet gg. predavateljev strokovnjakov, ki so svoja izvajanja razvili zelo umljivo in vsem gospodarskim potrebam primerno. Ker se je tak poučni tečaj v večjem obsegu vršil v Dolenjem Logatcu prvič, ljudje sploh niso pričakovali, da se bo podalo kaj tako zanimivega in koristnega. Zato tudi udeležba ni bila morda tolika, kakor bi jo želeli. Vendar pa so mnogobrojni udeleženci odnesli s seboj od tečaja vsestransko najboljše vtise in bodo v slučaju, da deželni odbor blagovoli kedaj zopet kake vrste poučni tečaj v Dol. Logatcu napraviti, agitirali z vso vnemo za to, da se vsakokrat napolnijo za predavanja odločeni prostori z ukaželnimi poslušalci. Vsekako pa treba tukaj pripomniti, da se logaški liberalci niso kar nič udeležili omenjenega tečaja, ker poznajo deželni odbor le takrat, kadar se ga drznejo grditi ali pa kadar hočejo od njega dobiti kako podporo. Napredek je našim »naprednjakom« le votlo doneča, slepilna beseda, strankarstvo jim je vse!

— **Dopolnilna deželnozborna kandidatura v mestni skupini Radovljica-Tržič-Kamnik** dne 4. marca 1913. Liberalna stranka je ponudila kandidaturu — kakor smo že poročali — notarju Matiji Marinčku v Trzinu. To kandidaturu je Marinček sedaj tudi definitivno sprejel. Prirediti hoče po en volilni shod v vsakem kraju.

— **Pogreb nadučitelja Grossa.** Iz Zagorja ob Savi se nam piše: Ob obilni vdeležbi se je vršil pretekli četrtek pogreb umrlega g. Petra Grossa, nadučitelja v pokoju. Med drugimi so se pogreba udeležili tudi vlč. g. rektor zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu, odborniki Ljudske hranilnice in posojilnice ter učiteljstvo obeh šol. Mnogobrojna množica ljudstva, ki je bila pri pogrebu, je pričala, kako je ljudstvo rajnika spoštovalo in ljubilo kot svojega učitelja in vzgojitelja. Pokojnik je bil kremenit krščanski značaj. Ko je bil že v pokoju, je še vedno pridno sodeloval pri naših gospodarskih zavodih, posebno pri posojilnici, kjer je bil večletni načelnik nadzorstva. Marsikak pameten svet je dal izkušeni mož, ko se je šlo za povzdigo združništva. Blag mu spomin!

— **Umrl je včeraj zvečer od kapi zadet Anton Ažman, posestnik na Viču in večletni delavec pri Tönniesu.**

— **Z Goč na Vipavskem.** Umrla je 20. februarja, kakor smo poročali, na Gočah pri Vipavi ga. Marija Ferjančič v 70. letu starosti. Bila je vzor krščanske matere, ki je posebno skrbela, da iz hiše niso izginile stare krščanske tradicije. Pogreb je bil v soboto ob 3. uri popoldne. Cerkvi je dala dva sinova (gg. Franc Ferjančič, podvođa v ljubljanskem semenišču in Jožef Ferjančič, misijonar v Ameriki) ter eno hčer usmiljenko, ki je že umrla. Najmlajši sin g. dr. Herman Ferjančič je sodni predstojnik v Ajdovščini, g. Richard pa je skrben gospodar na domu in vnet sodelavec na izobraževalnem, gospodarskem in političnem polju. Velegledni rodbini Ferjančičevi naše iskreno sožalje.

— **Žalosten konec »maškarae«.** V Rebru, občina Drtija, okraj Kamnik, so se fantje igrali »maškarae«. »Maškarae« je bil tudi 15 let stari Karol Osojnik, ki je pa nekoga tako zdražil, da je zagrabil za motiko in Osojnika ž njo udaril po glavi. Osojniku je bila prebita črepinja. Nevarno ranjenega Osojnika so prepeljali v tukajšnjo deželno bolnico, kjer je danes umrl.

— **Nafta na Gorenjskem.** Poročali smo, da izvira nafta na posestvu posestnika Oblaka v Gorenji vasi. Dosedanje preiskave kažejo, da je to vrellec prave nafta.

— **Za avtomobilno zvezo škočja Loka** — Žiri je naročil posestnik Jelovčan avtomobil iz Švice za 25.000 K. Avtomobil bo nosil 4000 kg ter bo imel prostora za 6 do 8 oseb.

— **Ogenj.** v Mošnjah pri Radovljici je dne 13. t. m. zvečer pričelo goriti gospodarsko poslopje pri posest. Valentinu Remicu. Ogenj se je hitro razširil in vpepelil to poslopje z vsem v njem se nahajajočim senom in gospodarskim orodjem. Škoda cenijo na 1500 K, zavarovan pa je bil za 800 K.

— **Vsesokolskega izleta v Ljubljani,** ki bi se imel vršiti letošnje poletje, najbrž ne bo, kakor ve povedati včerajšnji »Gorenjec«. Pripravljani odbor menda ne more dobiti denarja. Vsaj tako se govori.

— **Občinska lova šenčurski in velesovski v kranjski okolici** bosta oddana na javni dražbi dne 31. marca t. l. za dobo od 1. julija 1913 do vstevši dne 30. junija 1918. Dražba šenčurskega lova, ki obsega davčne občine Šenčur, Luže, Tupaliče in Olševke, bodo ob desetih dopoldne, velesovskega pa ob 11. uri dopoldne pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju. Lovci, pozor!

— **Poštenje »klerikalnih« časnikarjev.** Pod tem naslovom se zaletava »Zarja« in po »Zarji« »Slov. Narod« št. 42 z dne 20. t. m. v naše časopisje, ker smo svoječasno poročali, da je banke »Slavije« agent Ignacij Cunder dobil radi goljufije šest tednov ječe. Takrat se nam je res vrinila pomota. Cunder je namreč oškodovani »Vzajemno zavarovalnico« v Ljubljani za 275 K 73 vin, ne pa »Slavije«. »Vzajemno« ga je radi tega spodila in sprejela ga je banka »Slavija«. Takrat ko je bil obsojen, je bil agent banke »Slavije« in je bil kot tak še do zadnjega vpisan pri okrajni bolniški blagajni. Gospodje pri »Zarji« in »Narodu« si lahko sežejo v roke in naj preštudirajo moralo svojega časopisja.

— **Iz Bohinjske Bistrice** se nam poroča: Vreme jasno, sankališče izvrstno, za ski ugoden sneg v senčnatih legah. Bohinjsko jezero popolnoma zamrznjeno, ugoden led za drsanje. Sankalna in smučka tekma se prične jutri, v nedeljo, ob pol 11. uri dopoldne.

— **Razpisane učiteljske službe.** Na petrazredni dekliški ljudski šoli v Ribnici eno mesto. Rok do 15. marca 1913. Okraj: Kočevje. — Na dvorazrednici v Podkraju eno učno mesto za učiteljico. Rok do 7. marca 1913. Okraj: Postojna. — Na štirirazrednici v Višnjigori mesto nadučitelja. Rok do 16. marca 1913.

— **Srčne bolezni pri ženskah.** Dokazano je, da ti pogosti in strahilni pojavi ne izhajajo vedno od srčnih boli, ampak največkrat od razkranjanja v črevesu.

Saksonski učenjak dr. med. Kunze piše: »Ženskam, ki trpe že večlet na otežkočenem odvajanju, dajem zjutraj in zvečer četrtino kozarca pristne Franc Jožefove grenčice in to vedno z najboljšim uspehom. Vedno nastopi veselje do jedi, kar je pravi znak zboljšanja v bolezni.«

Kupi se v lekarnah, drogerijah in v prodajalnah rudninskih voda. Ravnateljstvo razposiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

Okraj: Litija. — Na štirirazrednici v Kranju eno učno mesto za moško učno mesto. Rok do 25. marca 1913. Okraj: Kranj. — Na trirazrednici v Cerkljah na Gorenjskem eno učno mesto. Rok do 25. marca 1913. Okraj: Kranj. — Na c. kr. učiteljsku v Ljubljani eno učno mesto za zemljepis in zgodovino. Rok do 20. marca 1913. Prošnje je vlagati na deželni šolski svet.

š **Umrli** je v Središču bisernomašnik, č. g. Matija Šinko, vnet domoljub. Pogreb bo v ponedeljek ob 10. uri dopoldne.

Vipavsko okrožje Orla. V nedeljo 23. t. m. se vrši ob četrt na 4. uro okrožna seja. Zastopniki odsekov na svideenje!

— **Radovljiške podružnice S. P. D. občni zbor** se vrši dne 23. februarja t. l. ob 3. uri popoldne pri Kunstelju v Radovljici z običajnim dnevnim redom.

Lakoto imajo na Gališkem. Lakota je s kmetov prešla tudi že v mesta. V mestih Lvov, Krakov, Stanislav morajo občine razdeljevati med stradalce če krompir in kruh, a občinam nedostaja še sredstev za to. Vzrok lakote je splošna gospodarska depresija. Včeraj je bila v tej zadevi na Dunaju deputacija županov galiških mest.

Primorske vesti.

p Vsi obtoženci v Pulju — oproščeni. Iz Pulja poročajo: Vse obtožence, o katerih je bilo dokazano, da so mestno občino oškodovali za milijon kron, so porotniki soglasno oprostili. Oproščeni so bili nemudoma izpuščeni na svobodo. Državni pravdnik je prijavil pritožbo ničnosti, ki pa more biti uspešna le tedaj, če so se med razpravo prigodile kake formalne napake. Proti pravoreku porotnikov kot takemu, pa naj bi bil še tako krivičen, ni pritožbe. Če ni takih procesualnih napak, so obtoženci definitivno oproščeni. V Pulju je probudil ta zaključek razprave na eni strani velikansko veselje, na drugi pa prav umljivo — začudenje. Kakor se nam javlja, se pripravljajo v Pulju demonstracije.

Teleonska in brzojavna poročila.

RUMUNIJA SPREJELA POSREDOVANJE VELESIL BREZPOGOJNO.

Bukarešt, 22. februarja. (Oficijelno.) Rumunska vlada je danes izročila zastopnikom šestih velesil svoj odgovor na ponudeno posredovanje velesil.

Vlada v tem odgovoru izjavlja, da posredovanje s hvaležnostjo sprejme.

Rumunija poveri svojo zadevo vsem šestim velesilam.

Rumunija ne stavlja pri tem nobenih pogojev.

Izraža pa željo, naj bi ji velesile naznatile približno termin, do kdaj upajo njeno zadevo rešiti.

S tem so vse nevarnosti rumunsko-bulgarskega spora odstranjene.

VSA TURŠKA POROČILA SO ZLAGANA. — TURČIJA SE NAHAJA V BREZUPNEM POLOŽAJU.

Constanza, 22. februarja. Splošno se poroča, da so vsa turška poročila o položaju na bojišču zlagana.

Vse poizkuse izvedeti resnico preprečuje stroga turška cenzura.

V Carigradu samem turškim poročilom nihče ne verjame, ker častniki, ki dohajajo iz bojišča, položaj turške armade naravnost obupno slikajo.

Vodilni krogi so izgubili vse upanje, da bi armada mogla kaj doseči in veliki vezir čaka le še na predlog velevlasti, da pred ljudstvom predajo Odrina opraviti.

Samo Enver bej še ni obupal in hoče 55.000 mož na Gallipoliju izkreati. Ako se mu to zopet ponesreči, je zapretil, da z gallipolsko armado, ki je komiteju udana, in z brodovjem pride pred Carigrad in vlado prisili, da vojsko do zadnjega nadaljuje.

RAZKROPLJENA TURŠKA ZAPADNA ARMADA.

Solun, 22. februarja. Izve se, da se nahaja del razkropljene turške zapadne armade pod Džavid pašo pri Koloniji, drugi del pod Kara Said pašo pa pri Beratu.

TURŠKI BEGUNCI IZ ODRINA. — OPUSTOŠENI ODRIN.

Sofija, 22. februarja. Včeraj so izpred Odrina pripeljali sem 80 ranjencev in 26 turških ujetnikov. Pred tremi dnevi je dezertiral en turški podčastnik odrinske posadke s 25 vojaki in se udal Bulgarom. Vsi ti ujetniki, Armenci, so jako slabi. Pravijo, da tudi v Odrinu ostali turški vojaki bolje ne izgledajo, ker v Odrinu silno nedostaja hrane. Vojaki dobivajo samo suhi kruh in nekaj tobaka. Kakor pripovedujejo ti ujetniki, so kroglice bulgarskih in srbskih topov napravile v Odrinu silno škodo. Na južni strani mesta so ulice opustošene. Ljudje se prestrašeni skrivajo po

kleteh, kopljejo si jame v zemljo in ondi žive. V hišah se ljudje boje stanovati. Ta položaj v mestu ni dolgo vzdržljiv. Glad se druži z boleznimi. Mrtvih več ne pokopujejo, ampak trupla mečejo v Marico, da jih ona odnese.

ČASTNO DARILO ZA ŠUKRI PAŠO.
Kairo, 22. februarja. Egiptovske princeze khedivove rodbine so sklenile podariti hrabremu branitelju Odrina Šukri paši častno sabljo, posuto z briljanti in drugimi dragimi kamni.

MEJE MED ZAVEZNIKI.
Belgrad, 22. februarja. Z zelo verodostojnega vira se poroča, da se je dosegel glede meja sporazum, ki Solun priznava Grčiji, meja med Srbijo in Bulgarijo bo reka Vardar, dočim se bodo na desni strani Vardarja stikale meje Srbije in Grčije. (To je že zaradi vprašanja pripadnosti Ohrida, ki ga Bulgari ne bodo radi izpustili, precej neverjetno.)

MIROVNI PROGRAM VELESIL.
London, 22. februarja. »Daily Telegr.« poroča, da so velevlasti sklenile vojskujočim se državam predložiti sledeči mirovni program: 1. Odrin pripade Bulgariji. 2. Egejski otoki ob maloazijski obali stanejo Turčiji, drugi se odstopijo Grčiji. 3. Turčija dobi popolno carinsko tarifno svobodo. 4. Zavezniki bodo sprejeli del otomanskega državnega dolga, kolikor ga določijo velesile. 5. Turčija ne plača vojne odškodnine. 6. Velevlasti dovolijo Turčiji večje posojilo. 7. Turčija izjavi, da je Albanija nič ne briga.

»HAMIDIE« HOČE BOMBARDIRATI DRAČ?

Pariz, 22. februarja. Turška križarica »Hamidie«, ki je odplula iz Malte, namerava odpluti v Jadransko morje in hoče baje bombardirati Drač.

ZVEZA S SOLUNOM PREKINJENA.
Solun, 22. februarja. Železniški blagovni promet do Soluna je zaradi velikih srbskih vojaških in municijskih transportov na bojišče v Tracijo prekinjen.

STALIŠČE SRBIJE GLEDE ALBANSKEGA VPRAŠANJA.

London, 22. februarja. »Reuter« javlja: Izjavi črnogorskega delegata Popovića, ki je sir Greyu dejal, da Črnagora rajši pogine, kakor da bi se Skadro odpovedala, se je pridružil tudi srbski delegat dr. Vesnić, ki je izrekel popolno solidarnost Srbije s Črnogoro. Povdaril je tudi Greyu, da mora dobiti Srbija Djakovico in Dibar, ker pripadata obe mesti tako geografsko, komercialno in strateško k Stari Srbiji.

POMORSKA BITKA MED TURŠKIM IN GRŠKIM BRODOVJEM.

Carigrad, 22. februarja. Turško brodovje je včeraj popoldne zapustilo Dardanele in se spustilo v boj z grškim brodovjem. Vršila se je silna kanonada, ki je trajala par ur. Zvečer se je turško brodovje vrnilo. Podrobnosti o bitki manjkajo.

AVSTRIJSKA LADJA PRED CARIGRADOM.

Carigrad, 22. februarja. Sultanov iradé dovoljuje avstro-ogrski križarki »Elizabeta« prost prehod skozi Dardanele, da odplove kot druga stacionarka v Carigrad.

GRŠKE »ZMAGE« NA KOPNEM.

Atene, 22. februarja. Turki so bili prisiljeni, da zapuste Vonotossi.

ALBANSKI HOČEJO NAPASTI BITOLJ?

Carigrad, 22. februarja. V albanskih gorah je zbranih okoli 15.000 albanskih prostovoljcev in delov razpršene turške armade, ki nameravajo napasti od Srbov zasedeni Bitolj.

POSLANIŠKA REUNIJA ODGODENA.

London, 22. februarja. Danes popoldne se je vršila seja veleposlaniške reunije, ki je bila najdaljša od vseh dosedanjih sej. Bavila se je z bulgarsko-rumunskim konfliktom in albanskim vprašanjem. Z ozirom na dejstvo, da se vrše med Dunajem in Peterburgom pogajanja radi Albanije, je bila seja odgodena do 27. t. m.

× × ×

CUVAJ GRE.

Dunaj, 22. februarja. Kljub demetitju ogrskega korespondenčnega urada vzdržuje »N. F. P.« vest, da se Cuvaj ne bo več na svoje mesto v Zagreb vrnil in pravi, da bo že bližnja bodočnost pokazala, da je njena vest istinita.

PRIJETA NAPADALCA NA VOJAŠKE SMODNIŠNICE.

Olumuc, 22. februarja. Včeraj ponoči je aretirani in fanterist Hugo Steiner 13. infanterijskega regimanta, ki je stal na straži pri magazinu za smodnik na »Evellope« dva fanta. Aretirana sta brivski pomočnik Sigmund Bohusch in urarski pomočnik Hugo Ganaus. Pravijo, da sta ta dva tista, ki sta izvrševala napade na smodnišnice pri Olumucu.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Mehika, 22. februarja. Dne 20. februarja je prikoral Diaz, katerega

čete so se devet dni borile proti vladni vojski, na čelu vojakov v mesto.

Washington, 22. februarja. Državni tajnik Knox je provizoričnega predsednika v Mehiki Huerta obvestil, da se vernoameriške Zjedinjene države iz humanitarnih razlogov ne dopuščajo, da bi vlada bivšega predsednika Madera dala usmrtili. Madero bodo zato bržkone izgnali.

KITAJSKA CESARICA - VDOVA UMRLA.

Peking, 22. februarja. Kitajska cesarica-vdova je danes zjutraj umrla.

AVIATIKA.

Portorose, 22. februarja. Aviatik Hold je danes zjutraj s hydroplanom zletel 1500 m visoko nad Adrijsko morje in se potem spustil srečno na morsk gladino.

Ljubljanske novice.

Ij V. liko skioptično predavanje. — 160 novih slik z Balkana. V nedeljo ob 5. uri popoldne bo dr. F. Grivec v veliki dvorani Uniona predaval o **verskih razmerah na Balkanu s posebnim ozirom na sedanjo vojsko.** G. predavatelj je zadnje dni z Balkana prejel več izvirnih poročil in okoli 160 novih slik, ki pojasnujejo versko življenje katoličanov in pravoslavnikov na Balkanu, vstake boje v Makedoniji, junaške boje Bulgarov, obleganje Skadra in Odrina, požrtvovalno delo katoliških redovnikov in redovnic za balkanske ranjence, sirote in bolnike. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 60 vin., II. vrste 40. vin., stojišča 20 vin.

Ij Naš plovdivski dopisnik se nam bo pri jutrišnjem predavanju v Unionu predstavil sredi ranjenih bulgarskih junakov.

Ij Slaba stavbinska sezona v Ljubljani. Kako slaba bo stavbinska sezona v Ljubljani, priča to, da tudi včeraj magistratni gremij ni imel pred seboj drugačnih vlog, kakor nekaj vlog za prezidavo šup in sličnih zgradb. Za zgradbo šupe na Cesti dveh cesarjev je dobil dovoljenje Rudolf Škulj, Franc Knez na Iloviči za zgraditev šupe in hleva, Iv. Podboj za zgradbo prtiličnega prizidka ob svoji hiši na Sv. Petra cesti, Henrik baron Lazarini za napravo kopalji v svoji hiši v Gosposki ulici. Uporabno dovoljenje so dobili: Al. Zajec za prezidave v Kolodvorski ulici 29, Al. Vrhovec za prezidave na Poljanski cesti 81, Val. Scagnettiju se je podaljšalo za dve leti stavbinsko dovoljenje za prezidavo hiše v Selenburgovi ulici št. 6, kjer namerava napraviti trgovine. V komisiji za zgradbo artiljerijskih delavnic bo mesto zastopal obč. svetnik Pammer.

Ij Ajdova z rižem zmešana moka. Ta zadeva je sedaj končno rešena tako, da je preskuševalni urad določil, da je smatrati ajdovo moko z rižem mešano za ajdovo moko kot napačno označeno, da se mora pri prodaji ta zmes natančno označiti kot tako in tudi deklarirati množično primesi.

— **Društvo uradnikov c. kr. učilnice na Kranjskem** ima svoj VII. redni občni zbor v nedeljo dne 2. marca 1913 ob 2. uri popoldne v salonu »Češnovar«, Kolodvorska ulica v Ljubljani.

Ij Redni občni zbor krajne skupine drž. društva c. kr. poštnih in brzojavnih uslužbencev v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 23. svečana t. l. ob 4. uri popoldne v gostilni pri »Perlesu« (Matjan), Prešernova ulica 9. — Odbor.

Ij Sijajna skrb liberalne mestne uprave za kamenje in prah po ljubljanskih cestah. Doslej so se v magistratnem gremiju že skoro vsi člani magistratnega gremija pritoževali nad kamenjem, ki naj bi bil nekak »gramoz« na ljubljanskih cestah in nad prahom, ki ga povzročajo pometachi po raznih ulicah. Tudi včeraj smo čuli v seji magistratnega gremija različne pritožbe in tu je župan prav odkritosrčno povedal vzrok tem nadlogam: mestna občina si ni preskrbela takega sveta, kjer bi lahko dobivala pravi gramoz, zahtevno po nabavi stroja za kamenje tolči je nekoč prejšnji občinski svet odklonil, ravnotako se šele sedaj misli na napravo cestnega valjarja. To so bile prav odkritosrčne besede o liberalnem mestnem gospodarstvu: za najpotrebnejše stvari nikdar ni bilo denarja, pač pa je liberalno mestno gospodarstvo imelo dovolj denarja za hotel Tivoli, za sijajni park pri Jakopičevem paviljonu itd. Cestne razmere v napredni Ljubljani so naravnost škandalozne, cestno nadzorstvo bi tudi moralo bolje poslovati. Kjer ni na cestah debelega kamenja, pa pometachi cest skrbe, da pred pometanjem ne škrope in da se dvigajo Ljubljančanom pod nos oblaki prahu.

Župan je prav milo vzdihnil ob teh razmerah: »Če bi se prah moglo vsaj pomešati med ajdovo moko — potem bi ga kmalu nič več ne bilo.« Menda pride v prihodnji seji občinskega sveta na vrsto predlog stavbnega urada, kako reformirati stavbinski urad, ki bi imel tudi poseben oddelek za ceste.

— **Vrsta porotnih obravnjav v Ljubljani.** Dne 24. svečana t. l. Evgen Kus, kontoarist iz Celja, poverba. Janez Cajhen, delavec iz Sneberjev, uboj. Dne 25. svečana Marija Zičkar, pristojna na Anže na Stajerskem, dekla, detomor. Jakob Polensek iz Medvod, posestnik v Drenovem, uboj. Dne 26. svečana Valentin Turk, berač na Vrhniki, Matevž Potočnik, črevljar v Predtrgu, zaradi prestopka proti npravnosti, zaradi prestopka proti nenravnosti. Dne 27. svečana Ignacij Bučar, delavec v Šmartnem pri Litiji, uboj. Franc Janc, posestnika sin v Trzinu, težka telesna poškodba. Dne 28. svečana in 1. marca t. l. Anton Zorman, 21 let stari delavec iz Hrenovice in France Pišek, 20letni delavec od Sv. Križa pri Vipavi, brez stalnega bivališča, rop in tatvina. Dne 3. marca Peter Dernovšek, trgovski pomočnik iz Zagorja, tatvina. Alojzij Metelko iz Rake pri Krškem, premogar v Trbovljah, uboj. Dne 4. marca France Starman, posestnika sin na Trati, uboj. Janez Gerbec, dtnar iz Jablanice, tatvina. Dne 5. marca France Bernik, posestnika sin pri Sv. Barbari, težka telesna poškodba in France Hrovatovič, kleparski vajenec v Št. Vidu nad Ljubljano, ponarejanje kovanega denarja. Na dan 6. marca sta določeni dve tiskovni pravdi. Nato sta še dva slučaja, in sicer en zažig in tatvina, ki se bosta najbrže razpravljala 7. marca. — Za predsednike porot so določeni dvorni svetnik Pajk in nadsvetnik Kavčnik, pl. Kočevar in Vederjak.

Ij Najstarejše društvo na Kranjskem je »Pogrebno društvo Marijine bratovščine« v Ljubljani, ki obstoja že 153 let. V nedeljo, dne 23. t. m. ima ob 10. uri v »Mestnem domu« za svoje moške člane občni zbor. To nad dva tisoč članov broječe društvo si bo na zborovanju izvolilo načelnika za dobo 3 let. Zeleti je obilne udeležbe.

Ij Beg narodne dame. Zopet je Ljubljana polna govoric, katere nudi najnovejši beg: Iz Ljubljane je pobeignila lastnica modne trgovine O z m e c, ko si je prej preskrbela za tak izlet dovolj denarja. Nastopala je večkrat kot »narodna dama«. Z njo je pobeignila tudi neka druga znana gospa.

Ij Slovensko naprednjaštvo. Naprednjaštvo je slovenski mladini ugrabilo vse višje cilje, sicer bi ne moglo »Društvo slov. trgovskih sodrušnikov za Kranjsko«, ki hoče biti nekako strokovno društvo, sedaj v postnem času in ko krvave naši bratje na Balkanu, vabiti na ples 1. sušca. Če imajo gospodje tako poželjenje za ples v sedanjem času, naj vendar svoje društvo preosnujejo v strokovno društvo za ples.

Ij Vojaška godba koncertira jutri ob pol 12. uri dopoldne v Zvezdi.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ursula Moškerc, bivša dijaška gospodinja, 77 let. — Janez Mohar, občinski ubožec, 69 let. — Jožefa Valenta, hči poštnega sluga, 2 leti. — Pavel Štibernik, delavec sin, 13 mesecev.

Ij V hotelu »Pri južnem kolodvoru« jutri zvečer ob 8. uri gostujeta Wellor & Richardi z jako komičnim programom. — Vstopnina 60 vin.

Ij Obrtne vesti. Dovolil se prodaja klobas na stojnici v »Šolskem drevo-

Vsaka razumna, varčna gospodinja uporablja samo to sladno kavo

redu« mesarju Franu Golobu v Spodnji Šiški, Karolu Černetu pa prodaja klobas v mesnici-baraki Milana Kozaka, ki je svojo obrt opustil. Podvredni morata svojo obrt preiskavam trž. nadzorstva. Tržno nadzorstvo se je izjavilo proti podelitvi. Obč. svetnik Pammer je vprašal, koliko plačujejo mesarji za stojnice. Pri tej priliki je naznanil tržni nadzornik, da je župan naročil, naj se poizve, koliko plačujejo mesarji za stojnice v drugih mestih in da pride dotična predloga pred občinski svet. Doslej v Ljubljani mesarji za stojnice niso nič plačevali. Ključavničarju Iv. Pustu se dovoli prodaja ključavničarskih izdelkov na stojnici ob semenjih dneih, dasi je tržno nadzorstvo proti dovoljenju. Odkloni se prošnja Marije Hirschmann za prodajo galanterijskega in manufakturnega blaga na stojnici na Vodnikovem trgu. Apol. Kolesa se dovoli stojnica za sadje ob vogalu restavracije pri Levu. Tereziji Podobnik se dovoli stojnica za zelenjavo na Vodnikovem trgu.

Ij Podraženje mestnih stanovanj. Znano je, da se nekatere stranke imele v poslopih, ki so last občine, doslej jako cenena stanovanja. Z vstopom opozicije v občinski svet, ki je na to opetovano opozarjala, se je tudi ta zadeva obrnila v korist občine. Izvolila se je posebna komisija, ki je pregledala stanovanja in določila nove cene. Včeraj je magistratni gremij pritrtil naslednjemu predlogu komisije in odbora meščanske imovine o zvišanju najemnin v hiši meščanske imovine. Zviša se strankam: Prof. Tavčarju od 800 K na 1160 K; mag. svetniku Lahu od 826 K na 1260 K; svet. Lenarčiču od 900 K na 1360 K; ravnateljju Subicu od 1050 K na 1500 K; dr. Windischerju od 1050 K na 1260 K; Elsnerjevi od 1050 K na 1400 K; stavb. nadkom. Prelovšku od 900 K na 1060 K; Toniju od 500 K na 560 K. Člana gremija Franchetti in Pustoslemšek sta sicer poizkušala izražati neke pomisleke, član gremija Štefe jima je pa povedal, da se mora gremij ozirati le na koristi občine in da so bili v komisiji taki gospodje, ki bi gotovo določili manjša plačila, ako bi uvideli, da stranke predrago plačujejo krasna stanovanja. O ostalih mestnih stanovanjih bo pa govoril obč. svet.

Ij »Srbski častnik« aretiran. Nevarnega sleparja je te dni ljubljanska policija spravila na varno. Že več dni sta po gostilnah v Kolodvorski ulici razmetavala denar dva moška: eden starejši, drugi mlajši. V četrtek zjutraj so ju policijski agenti, ki so ju opazovali, aretirali. Pokazalo se je, da je bil to jako dober plen. Starejši je namreč leta 1884 v Karlovcu rojeni brivski pomočnik Anton Kittler, ki je bil radi goljufije, tatvin in napačne priglasitve že mnogokrat kaznovan in je od leta 1910 iz Avstrije izgnan. Njegov mlajši tovariš je pa leta 1893 rojeni in v Brno pristojni dijak trgovske šole Miloš Steyskal, ki ga je Kittler docela pokvaril. Dognalo se je, da je Kittler že pred dvema leti živel v Ljubljani pod napačnim imenom in bil radi nekega zločina proti pravosti obsodjen na štiri mesece ječe. Mož se je izrazil, da se v Ljubljani lahko brez dela dobro živi, kar je tudi dokazal. V elegantni črni obleki se je predstavil zdaj tu zdaj tam kot srbski častnik, dijak ali ponesrečeni trgovec, kakor je pač bolje kazalo, ter sramežljivo prosil za podporo, ki jo je navadno tudi dobil, tako da je sijajno živel. Sedaj bo tega lepega življenja za nekaj časa konec. Kako je dijak Steyskal prišel v njegovo družbo? Sedaj bosta sedela oba. Danes ju je policija izročila deželnemu sodišču.

Ij Izsleden tat. Že kake štiri mesece so se vršile v frančiškanski cerkvi na ženski strani tatvine. Ženske imajo navado, da, ko pristopijo k sv. oharjalu, puste svoje ročne torbice v klopih. Neki nadučiteljski soprogi iz Sp. Šiške je bila ukradena denarnica z 20 K, neki učiteljici denarnica s 7 K, neki stari ženski bankovec za 20 K, neki drugi ženski pa srebrna tula-ura. Namesto, da bi bile oškodovanke naznanile tatvine policiji, so se pritožile samo v zakristiji. Nekega dne je bil tat zasleden od neke gospe, ko ji je zmaknil denarnico. Le-ta pa se je zadovoljila s tem, da mu je denarnico odvzela in ga izpustila, kar je otežkočilo policijsko zasledovanje. Te dni so pa v jutranjih urah policijski agentje začeli opazovanje in tudi uzmoviča v osebi trgovskega vajenca Jožefa Töniga, roj. leta 1894. v Domžalah izsledili in aretirali.

Ij Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole v terminu meseca aprila se prične pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 4. aprila ob 8. uri na učiteljski v Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje za pripust k usposobljenostni preizkušnji je po predpisanem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 31. marca v rokah izpraševalne komisije.

Ij Ustanovo za ubožno meščansko hčer v znesku 126 K je dobila v seji magistratnega gremija Marija Oblak iz uršulinske šole v Škofji Loki.

Ij Konjsko stojišče na Franc Jožefovi cesti ostane tudi nadalje poleti ondi, ker bi bili stroški za preložitve preveliki. Tako je sklenil včeraj magistratni gremij.

Posledice prehlajenja

se veliko lažje presteje, ako se nekaj časa zavziva Scottova emulzija in s tem dovaja telesu nove moči. Učinek Scottove emulzije je tako pripoznan in prizkušen, da jo zavzivajo mnogi odrasli in otroci v času nevarnosti za prehlajenje ali pred nastopom slabega vremena, da se izognejo prehlajenju. Telesna odpornost se s tem nenavadno poveča, česar je posebno želeli slabotnim osebam, ki imajo pri vsaki vremenski spremembi opraviti s prehlajenjem.

Iz najčistejših in najbolj učinkujočih sestavin in po posebnem Scottovem načinu prirejena lahko prebavljiva in okusna Scottova emulzija, je zanesljivo in pripravno sredstvo za hitro in trajno utrditev zdravlja.

Cena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Ador pošlje 50 vin. v znamenju na SCOTT & BOWNE G. m. b. H. Dunaj VII., in se seljuje na ta časopis. Dostavi se mu 1 pošiljatelj polom ickarne za poskušnjo.

1

Najboljše čistilo za kri je dr. Hellmannov »Purjodal« (postavno zavarovan). Ta Jod.-Sarsa parilla izdelek čisti kri, lajša bolečine in varje pred vnetjem. Zdravniki ga zelo priporočajo zaradi izbornega učinka. Izdeluje se samo v dr. Hellmannovi lekarni »Zur Barmherzigkeit«, Dunaj, VII, Kaiserstraße 73-75. Dobi se v vseh večjih lekarnah.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 22. februarja 1913.

Pšenica za april 1913	11.63
Pšenica za oktober 1913	12.14
Rž za april 1913	9.90
Rž za oktober 1913	9.68
Oves za april 1913	10.32
Oves za oktober 1913	8.92
Koruza za maj 1913	7.72
Koruza za julij 1913	7.95

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih katarjih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največkrat zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovoarijskem in drugih kopeljskih zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn**,

železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastoni in franco.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerjskih prodajalnicah in trgovinah z jestinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kaschner-u, Pefer Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Nove obleke za velikonoč

naročite pri tvrdki

Prokop Skorkovskij in sin

Izvoz blaga za moške in ženske obleke.

Humpolec, Češko.

Na željo damo moške obleke tudi izvršiti.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Riamazilo. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko.

Nov pletilni stroj

se takoj proda pod jako dobrimi pogoji. Več se izve: Poljanska cesta št. 6, I. nadstropje levo pri I. MURMAYR. 575

Ravnokar je izšla v naši zalogi molitvena knjiga, ki se je že v svojih poprejšnjih izdajah priljubila in katera se je občutno pogrešala, posebno odkar je pošla v trgovini že sedma izdaja. Molitvenik obsega krasna premišljevanja Kristusovega trpljenja in je nova izdaja na novo prevedena iz izvornika in v mnogih pomanjkljivih točkah izboljšana. Ta lepa knjiga, ki bo nudila veliko duhovno korist nosi znani naslov:

Getzemani in Golgata

Šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti.

Premišljevanje in molitve v čast bridkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Po nemški izdaji priredil

Fr. Ks. Steržaj.

Cena: platno, rdeča obreza K 2.60, šagrin, zlata obreza K 3.60.

Nova izdaja te knjige je tiskana na fin, tenak papir in ima molitvenik kljub svoji obširnosti, prav priročno žepno obliko, kar je tudi velika prednost novega natisa.

Istodobno priporočamo sledeče nabožne novosti:

Dr. Jos. Jerše, Mati čudovita. Šmarnice. Cena: rdeča obr. K 2.—, šagrin, zlata obreza K 3.—.

Te šmarnice se ne priporočajo samo kot šmarnično berilo, temveč bodo zbog svoje prekrasne vsebine, ki je skozi in skozi dogmatičnega izvora, služile tudi pridigarjem, posebno pa voditeljem Marijinih družb pri izdelovanju govorov.

Tolažba dušam v vicah. Priredil Frančišek Bleiweis. Cena: rdeča obreza K 1.20, zlata obreza K 2.—, šagrin, zlata obreza K 2.60.

Marija, kraljica src. Nauk blaženega Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Rdeča obreza K 1.60, fin šagrin zlata obreza K 2.40.

Pot v nebesa ali življenje udov tretjega reda sv. Frančiška. Spisal O. Nikolaj Meznarič. VI natis 1912. Okusno vez., rdeča obr. K 1.80, zlata obr. K 2.40, fin šagrin K 3.20.

Molite bratje! Molitvenik arskega župnika bl. Janeza Vianeya. Z velikim tiskom. Cena: rdeča obreza K 1.20, zlata obreza K 1.80, fin šagrin, zlata obreza K 2.40.

Ta molitvenik ima velik tisek pa zelo priročno žepno obliko in lepo vsebino. Za slabovidne je zelo priporočljiv.

Cerkvenim zborom priporočamo:

P. Angelik Hribar, **Postni in velikonočni napevi** za mešani zbor. Partitura K 2.40, glasovi à K —.60.

Fr. Kimovec, **Rihar renatus.** 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Partitura K 3.—, glasovi à K —.60. (Obsega poleg drugih tudi več postnih in velikonočnih napevov.)

Ant. Foerster, **Cantica sacra I.** del za 4 enake (ženske ali moške) glasove K 2.40.

Ant. Grum, **Cerkvena pesmarica** za Marijine družbe I. del za 4 enake (ženske ali moške) glasove K 2.—.

Ant. Foerster, **12 Pange lingua — Tantum ergo** za mešani zbor. Partitura K 1.80, glasovi à K —.50.

Dr. Ant. Chlondowski, **Saucte Joseph.** Invocatio za soli, mešani zbor in orgle. Partitura K —.60, glasovi à K —.10. Prav lahka a vendar zelo efektna in lepa skladba. Za praznik sv. Jožefa najpripravnješa.

p. Hugolin Sattner, **Missa Seraphica** za mešani zbor in orgle ali orkester. Partitura K 3.20, glasovi à K —.50.

Ant. Grum, **Deset pesmi k blagoslovu** za mešani zbor. Part. K 1.—.

Najnovejše:

Ant. Grum, **Aleluja.** 10 velikonočnih pesmi za mešani zbor Partitura K 1.20.

St. Premrl, **Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih.** 20 pesmi v čast svetnikom za mešani zbor. Partitura K 2.40, glasovi à K —.60.

Ta zbirka je ravnokar izšla in bo cerkvenim zborom prav dobro došla, saj nismo imeli dosedaj nobene zbirke, ki bi nudila pesmi v čast svetnikom.

Fr. Gerbič, **Slovenska maša v čast sv. Frančiška Serafinskega** za mešani zbor. Partitura K 1.80, à K —.20.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

K VPRAŠANJU O MEJAH ALBANIJE
se zagrebškemu »Srbobranu« 19. t. m. iz poučenih belgrajskih krogov brzojavno poroča takole: Iz diplomatičnih krogov sem izvedel, da bo obmejitev Albanije, kakor sedaj stvari stoji, za Srbijo povoljno izpadla. Med resnimi diplomati ni nikogar, ki bi smatral za možno, da bi se Crnigori vzel Skader, kadar ga zavzame. Na vojno radi Skadera niti misliti ni. To najtežje vprašanje se bo tem lažje rešilo, čim preje pade Skader. Iz Londona je došla vest, da je veleposlaniška reunita iz Albanije že izločila Peč, Djakovo in Prizren. Nepopustljivost Rusije in izjava italijan. poslanika, da se Italija v vprašanju teh mest ne more angažirati za stališče svojih zaveznikov, je povzročila velik preobrat v posvetovanjih veleposlaniške reunita in omogočila zmago stališča trojnega sporazuma. Nerešeno je sedaj še vprašanje, ali naj vzhodno mejo Albanije tvori Drim ali pa razvodje med Drimom in morjem. Istotako je še nerešeno vprašanje Debra, vendar je najverjetneje, da se tudi ta izloči iz Albanije in prepusti Srbiji. Jasno na vsak način dobe Grki.

Domino-Margarina

sveža dospela
v trgovinah gospodov

A. Stacul Berjak & Šober.

Zahvala.

Za mnoge dokaze sožalja povodom smrti naše preljube nepozabne matere, stare matere in tašče, gospe

Apolonije Pavšič

se zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. Zlasti se še zahvalujemo velečastitemu g. kaplanu Antonu Tomelju in čast. g. profes. dr. Alojziju Merharju za mnoge tolažilne obiske v boleznih, sl. čitalnici v Spod. Šiški, sl. gasilnemu društvu v Zg. Šiški, darovalcem krasnih vencev in vsem, ki so spremili pokojnico k večnemu počitku.

V Zg. Šiški, 22. februarja 1913.

587 Zalujoča rodbina.

Ustanovljeno 1845.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.

Apretura sukna.

Jos. Reich

Poljanski nasip — Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

M. SBIL v Mekronogu

„Pri Škofu“

razpošilja vedno na drobno in debelo naravno maslo in sveža jajca, kakor tudi suhe figove hruške.

Meta Dobovišek

udova v Radovljici št. 30

se priporoča za izdelovalnico na

pletilni stroj.

zvršuje vrhnje in spodnje jopice, modrčke, teovnike, čepice in nogavice, katere tudi po ceni podpietuje. Podpietuje tudi fine nonavice.

Potrjim srcem naznanjam v svojem in v imenu brata in sester vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da so naša ljuba zlata mati

Ana Indof roj. Borštnar

danes, dne 21. februarja ob 8. uri zjutraj po daljšem hudem trpljenju mirno v Gospodu zaspali.

Pogreb bo v nedeljo, dne 23. februarja ob 4. uri popoldne. Molite za njih dušo in ohranite jim blag spomin.

Javorje pri Litlji, 21. 2. 1913.

Franc Indof

566 župnik.

Zahvala.

Povodom težke, dolgotrajne bolezni in ob smrti moje pre-dobre tete, gospe

Viktorije Polacek roj. Rottmayer

c. kr. fin. straže nadkomisarja vdova

izrekam tem potom najprisrčnejšo zahvalo vsem dragim prijateljem in znancem, ki so rajno tolažili v boleznih in tako v častnem številu se udeležili pogreba.

Posebno sem dolžna iskreno zahvalo preč. o. provinciatu Placidu za tolažilne obiske v boleznih ter gospej Snojevi za krasni darovani venec.

Bodi vsem Bog plačnik!

Sp. Šiška, 18. svečana 1913.

Marija Oséj
nečakinja.

573

Stavbno podjetje G. TÖNNIES naznanja vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je njen dolgoletni sotrudnik in tesarski polir

Anton Ažman

včeraj zvečer ob 10. uri po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb rajnika bo v nedeljo, 23. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Vič št. 24, na ondoto pokopališče.

Ljubljana, 22. febr. 1913.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest o prerani smrti našega ljubelega sina, oziroma brata

Ivana Kos

katerega je vsemogočni Bog danes zjutraj ob 1/6. uri po kratki bolezni previdenega s sv. zakramenti, poklical v boljše življenje v starosti 25 let.

Pogreb se vrši v Borovnici v nedeljo, dne 23. februarja ob 4. uri popoldne.

Borovnica, 21. februarja 1913.

Janez in Uršula Kos, Jožef, starši, brat.

Marija, Ana, Jerica, Franica, Antonija, Ivanka, sestre.

574

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Franciškanska ulica 8. Izborno blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

159

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4
Privatno zdravilišče za notranje in kirurški bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar I. klr. odd. dež. boln.

Dva še dobro ohranjena

portala z izloženim oknom,

železnim zastorom in senčno streho proda po nizki ceni Simon Kmešetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred Skofljo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Mesečna soba

lepo meblavana, se takoj odda, II. nadstropje na levo, Tabor št. 5.

563

Posestvo naprodaj

Hiša s prodajalno in nekaj polja v prav lepi legi, primerna za vsako trgovino, blizu šole v Šent Juriju ob južni železnici št. 32 se ugodno proda. Cena K 7500. Vprašanja na: Jan Sitter, Gradec, Lichtenfelsgasse 17.

569

Trgovski vajenec

iz boljše hiše želi priti v večjo trgovino na deželo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 582. Znamka za odgovor.

Sprejme se 480

spreten mlekar

pri »Mlekarski zadrugi« v Polhovem Gradcu pri Ljubljani. Plača po dogovoru.

Ženitna ponudba.

Uradnik in hišni posestnik, vdovec, 39 let star, z otroci, s 300 K mesečne plače, se v svrhu ženitve želi seznaniti z gospodično ali vdovo brez otrok od 30-40 let s primernim premoženjem. Samo resne ponudbe s sliko naj se dopošljejo na upravo lista pod šifro Pomlad 1913.

568

Iščem

sedlarskega pomočnika

ki je tudi zmožen napraviti popolno konjsko opravilo in druga v to stroko spadajoča dela. Josip Prelesnik, jermenar in sedlar, Kamnik, Gorenjsko.

578

Št. 4088.

Razpis.

Za zgradbo deželne ceste Škofjaloka kolodvor in za zgradbo v tiru te ceste ležečega mostu iz železobetona na 73200 K odnosno 86800 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedjo pavšalne svote naj se predložijo za cesto posebej in za most posebej do 17. marca t. l. ob 12ih popoldne podpisanimu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za jedno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: Ponudba za prevzete gradbe »ceste Škofjaloka-kolodvor« ali »mostu čez Sušico«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu, Turjaški trg.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1913.

579

Izboljšajte promet

v svoji gostilni z izvrstnim cenanim — plzenskim pivom — iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejevicah. Največja čisto slovanska pivovarna. Zaloga v Ljubljani: V. H. ROHRMANN. Zaloga v Zagrebu, Trstu, Puiju, Zadru i. t. d.

Okusite

tisto pivo v slovanskem Grandhotelu »Balkan« Trst, via della Caserma in v slovanskem hotelu Lacroma na Gradu.

3453

Najcenejše
**dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

prilporeča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini
Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana.
Pred škočijo 19. Prešernova ulica 4.
Popravila točno in ceno. 573

Vabilo

na

XV. redni občni zbor

Kranilnice in posojilnice v Ribnici
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 2. marca
1913 ob 3. uri popoldne v uradni sobi
hranilnice.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Slučajnosti.

V slučaju, da bi ne bilo navzočih pri prvem občnem zboru zadostno število članov, vrši se pol ure pozneje na istem mestu z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki pa sklepa brezpogojno ne glede na število članov.

544 **Odbor.**

**Spretnega
akviziterja**

za zavarovanja zoper nezgode in varstvena zavarovanja sprejme proti stalni plači neka tuzemka že dolgo poslujoča zavarovalnica prve vrste. — Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošljejo pod H 300.559 upravništvu tega lista. 559

**STOLWERCK
ZLATO**

najnovjša
čokolada

Neprekosljiva v kakovosti
in kupni vrednosti.

Bencinmotor

tvrdke Langen & Wolf, z 8 PS, najnovjše konstrukcije, malo rabljen, še v obratu (se ga lahko ogleda) se proda pod ugodnimi pogoji. Natančnejša pojasnila daje J. Rozman, Kranj. (Reklamne zadeve). 547

Visoko, moderno podobo, lepoto linij in udobnost dajo samo
**Warnerja Rust Proof
STEZNIKI**
(Originalno ameriški izdelek).

Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se odstranile vloge. Za vsak kos se jamči.

Edina zaloga v Ljubljani:

Josipina Podkrajšek,
Ljubljana, Čevlarska ulica št. 2.

Prilporeča tudi veliko zalogo higijeničnega perila, Jägrovega in Tetra ter vse druge modne predmete najboljše kakovosti.

Poštna naročila se izvršujejo točno!

**Restavracija „Južni kolodvor“
Jos. Schrey.**

Veliki

**SALVATORSKI
KONCERT**

v nedeljo 23. februarja 1913.

Svira godba
c. in kr. pešpolka št. 27.

Za številni obisk se prilporeča velespoštovanjem

Jos. Schrey
restavrater.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Vstopnina 60 vin.

562

Od 20. februarja 1913 odračunam v svoji modni trgovini za gospode dobrovoljno 10% popusta od svojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju in gotovem plačilu sledečih predmetov: klobuki, čepice, srajce, spodnje hlače, majice, ovratniki, zapestnice, kravate, rokavice, nogavice, žepni robci, palice, dežniki, gumbi itd.

Vse v največji izberi, najnovjši modi, prvovrstno blago in po konkurenci v vsakem oziru nedosežno.

Pazite na cene v izložbah!

Z odličnim spoštovanjem se prilporeča

545

Modna in športna trgovina za gospode

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

V skladišču špedicijske tvrdke

R. RANZINGER

vršila se bo 26. svečana 1913 ob 9. uri zjutraj prostovoljna dražba
78 kosov

perzijskih preprog

564

Mlad trgovski pomočnik,
vešč slovenščine in nemščine, ter prost vojaščine, želi priti v kako manufakturno trgovino ali kako pisarno.
Ponudbe pod »Mlad« na upravo lista pod št. 551. (Znamka za odgovor.)

Stenografa - strojepisca
(stenografino)

popolnoma večšega slovenske in nemške stenografije, sprejme takoj
odvetnik dr. I. Brejc v Celovcu
Benediktinski trg 4. 549

Nadležne kocine

na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah

odstranjevalec kocin

dr. H. Riza
zajamó, neškodljiv, gotov uspeh. Škatljin za K 4 - zadostuje. Razpošilja strogo diskretno
R. s. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 H.
Zalogo v Ljubljani: Lokarna »pri zlatem Jelenu«, parfumerija A. Kaučič in drožerija »Adrija«.

Proda se

harmonij

nov z 10 registril za ceno 250 kron in eden z 6 registril pa za 200 kron. Obrniti se je pod »Harmonium«, poste restante, Ljubljana. 499

Lepo stanovanje

v I. nadstropju s 4 sobami in vsemi pritliklinami se za maj termin odda. Vpraša se v Solenburgovi ulici št. 6. II. nadstropje desno. 518

Kravarja

takoj sprejmo na Laverci pri Ivan Ogrinu. Plača po dogovoru. 554

Kdor hoče biti dober

gospodar

la si naj kupi takoj
mlin za vsakevrstna žita mleti.

Zastop za Kranjsko: ANTON BUTARA, Novo mesto.

Samo pri nas pristno.

Zelo ugoden nakup

40 METROV OSTANKOV

zefira, voile, flanele in drugega pralnega blaga, zelo lepi v dolgotosti od 1-8 metrov, sortirani. Pošilja se po povzetju, franko za 18 kron. Najboljša razpošiljalnica

V. I. Navliček & Bratje, Podehrad, (Gorško);

Od teh ostankov se vzorci ne morejo razpošiljati. Kolekcija vzorcev modnega blaga in manufakture z navedbami nizkih cen pošiljamo franko. 116

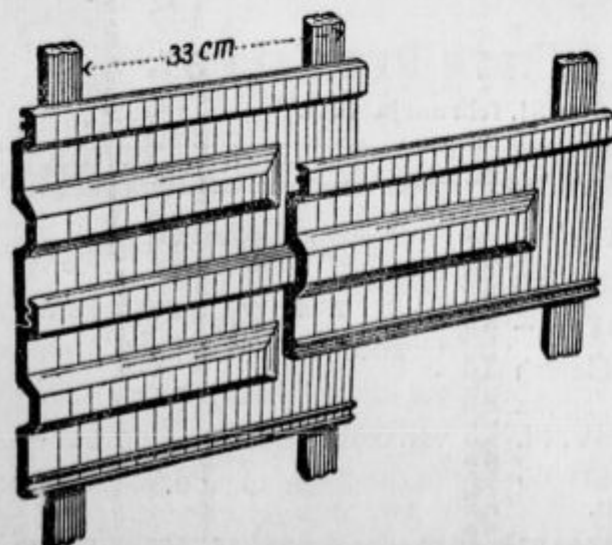
Hiša,

novi zidana

je na prodaj ter njiva, v Lescah na Gorenjskem. Več pove

Ferdinand Hanžič

v Hrašah, p. Lesce, Gorenjsko. 485

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patentovani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom

Brez odprtih navzgor! — Streha popolnoma varna pred nevihtami!

: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

571

Spretni zastopniki se sprejmejo.

Jeseniške novice.

j Krajni šolski svet na Jesenicah je izvolil za predsednika gospoda Antona Skubica, za namestnika pa gospoda tov. uradnika Josipa Vilfana.

j Za **zboljšanje planin** in njih regulacijo se je vršila v petek obravnava v občinski pisarni na Jesenicah. Obravnavalo se je za enkrat o hrušenski in rovtarski planini. Ljudje so silno veseli, da prekorišna stvar vendar napreduje. Mnogo se trudi za to gospod poslanec Piber, kateremu gre vsa hvala!

j **Katoliško delavsko društvo na Jesenicah** priredi v nedeljo, dne 23. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer v »Delavskem domu« na Savi predstavo »Nedolžna žrtve ali Graničarji«, hrvaška narodna igra v treh dejanjih. (8. slikah). Pri igri sodeluje društveni orkester. Začetek predstave točno ob pol osmi uri zvečer. — Vstopnice se dobe pri blagajni zadnjo uro pred začetkom predstave.

Književnost.

Slovenskonemški razgovori v vsakdanjem življenju. (Nemščina brez učitelja II. del.) Sestavil Pavel Novak. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Nemščina brez učitelja obsega sedaj dva dela. I. del: »Nemška slovnica za samouke« je bolj teoretične vrednosti in zahteva učenje po tej knjigi nekaj truda in slovnice podlage, vendar pa mora to knjigo predelati, kdor se hoče nemščine temeljito priučiti. I. del je izšel ravnokar v novem, popolnoma popravljenem in predelanem natisu. Ker je prva izdaja pokazala mnogo hib, ki so se zdaj odpravile.

II. del: »Slovenskonemški razgovori v vsakdanjem življenju« je pa čisto nova knjiga velike praktične vrednosti. To knjižico lahko rabi vsak samouk, treba je samo, da zna čitati. Kdor ni predelal prvega dela, naj prebere predgovor k tej knjižici in naj se pred vsem dobro nauči kratkega odstavka »Pravila za izgovorjavo nemških besed«. Potem se bo na podlagi razgovorov kar naravnost vpeljal v nemško govorico vsakdanjega življenja, kar je najhitrejši in po najnovejših skušnjah tudi najboljši način za osvojitve tujega jezika. Kdor si dobro zapomni nemške pogovore v tej knjižici, se mu ni treba bati iti med Nemce, znal bo za vsakdanjo potrebo.

Razgovori so izredno praktični in prirejeni za vse slučaje in razmere, v katerih pride preprost Slovenec z Nemcem v neposredno dotiko. Tako bo našlo n. pr. slovensko dekle, ki išče službe v nemških krajih in pri nemških družinah, v knjigi razgovore, ki jih bo lahko in uspešno porabljala ne le pri nastopu službe, temveč tudi med službovanjem samim. Slovenski trgovec, gostilničar, obrtnik, delavec, mladenič, ki gre k vojakom itd., bo našel v tej knjigi pravega svetovalca, ki ga bo rešil v občevanju z Nemcem neljube zadrege.

Knjižica bo pa zanimala tudi marsikoga, kateremu se ni treba nemščine šele učiti. Tako najdejo n. pr. načelniki slovenskih telovadnih društev, požarnih bramb itd. v odstavku »Razgovori za vojaške novince« poleg nemških tudi vsa slovenska vežbalna povelja. V tem oddelku so navedene tudi razne vojaške stopnje, razdelitev armade, vojna moč v miru itd., tako da se bo vsak v vojake potrjen mladenič, ki ima priti takorekoč v nek čisto novi, tuji svet, lahko že pred nastopom vojaške službe vpeljal v nove razmere, kar mu bo zagotovilo uspešnejši napredek pri vojaki.

Cena za I. del »Nemška slovnica za samouke« II. natis 1 K 20 vin., cena za II. del »Slovenskonemški razgovori« 1 K 20 vin., oba dela skupaj vezana v platno 3 K.

1309 No torej... To so ja prave

Jakobi antinikotinske
cigaretne stročnice.

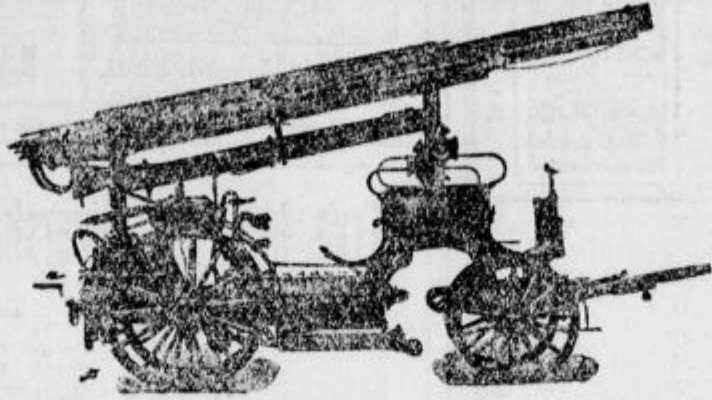
Hitra pomoč odločuje!

Konrad Rosenbauer & Kneitschel

v Lincu na Donavi prva tovarna bencinmotornih brizgalnic v Avstriji,

katera lahko dokaže z nad štirinajst izvrstno vspelim slučaji, da je gašenje s temi modernimi zboljšanimi stroji najvspešnejše.

Bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih dvo- in štirikolesnih ročnih brizgalnic, vozov in nosilnih mehaničnih pomikalnih lestev najnovejše konstrukcije, vozov za moštvo, vseh potrebnih gasilskih oprem, ter cevi izvrstne kvalitete tvrdke Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi dobi vsak na zahtevo brezplačno in franko.

Društva obiskuje
brezplačno za-
stopnik tvrdke

Fran
Samsa
Zagreb,
Gunduličeva ulica
št. 21.
3562

Krasni moderni spomladanski kostumi, moderne jope in plašči, vrhnja krila, raznovrsne bluze v največji izberi in dobrega okusa priporoča

Modna trgovina **P. Magdič**
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

094

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

V plačilno težkoče zašli trgovci
in industrijci

se ranžirajo

najhitreje in popolno diskretno
in se tudi denar preskrbi.

Vprašanja pod »Filička Ljubljana« na upravo »Slovenca«.

466 20

Vrtnarskega
pomočnika in vajenca
sprejme takoj pod ugodnimi pogoji
Anton Bajec
evetlični salon Pod Trančo
Ljubljana, 531 2-1

Ostanki blaga,

ki zadostujejo za kompl. obleko za gospode, hlače, palitofe, damske kostume, plašče, krila itd.

kateri so se pri meni v veliki množini nabrali, dam radi pomankanja prostora, čisto pod ceno. 115

Exportna tovarna blaga
Karl Kasper
Inomest (Innsbruck) 58.

Naj se zahteva
vzorca ostankov
blaga za gospode
in dame, poštnine
prosto.

Millijoni **Kašelj** hitravost, kater in zaščiten, kreol in rabijo zapor

oslovski kašelj slastno

Kaiserjeve prsne karamele s tremi jolkami.

6100 notarsko pooverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov najamajo gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 2112

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev
Prodajajo jih v Ljubljani lekarnar: Ubald pl. Trukocny, Ehard Suanik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. And. Bohinc, Mr. Ph. Jos. Čičmer, Ant. Kane, drogerija; B. Cvandara drogerija »Adrija«. — Lekarna na deželi: Daniel Pirc, Idrija, J. Bergmann, Novo mesto, C. Andrijašič, Novo Mesto, Jur. Hus, Vipava, Milan Waoba, Metlika, A. Roblek, Radovljica, Hinko Brill, Litija, Karol Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici, Kranj, Fr. Bacarčič, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, L. Burdych, Skofja Loka, Mr. Ph. Bohulav Lavica, lekarnar, Trzin, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trg., Senožeča, Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandušar, trg., Mengoča, I. E. Ročevar, lekarnar pri »Angelu varhu« na Vrhniki.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:
Krasne 1425

BLUZE

krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna tvrdka:
M. Kristofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v
OTROŠKIH OBLEKCAH.

25. februarja
1913

Otvoritev
modne in športne trgovine
za gospode in dečke

I. Kette

Franca Jožefa cesta 3, poleg konfekcijske trgovine Maček & Komp.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklu

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3688

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Olympic 45.000 ton.

St. Louis. Adriatic. St. Paul. Oceanic.

V Ameriko preko Pariza, Havre, Southampton ali Cherbourga-

je najvarnejša, najhitrejša in najprijetnejša vožnja z največjimi angleškimi parniki sveta »WHITE STAR LINE« ter slovečimi brzoparniki »AMERICAN LINE«, ki so moderno urejeni in na katerih dobijo potniki spalne sobice, v katerih so 2 ali 4 postelje. Hrana se potnikom razdeli v posebnih sobah pri pogrnjenih mizah. Snažnost in dobra postrežba je na teh parnikih slehernemu zagotovljena. Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in soboto. Natančnejša pojasnila daje brezplačno 3684

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

Edvard Kristan
Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti

Naprodaj samo pri

JULIJI ŠTOR, Ljubljana
Prešernova ulica št. 5.

Goiserski čevlji za turiste,
higijenični čevlji za otroke.

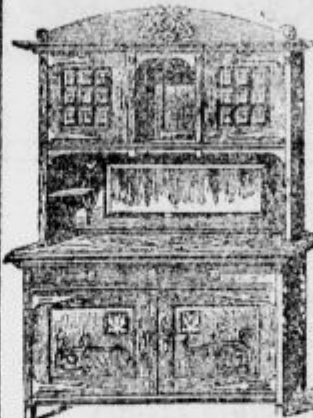

Cena: K 12.50

Cena: K 16.50

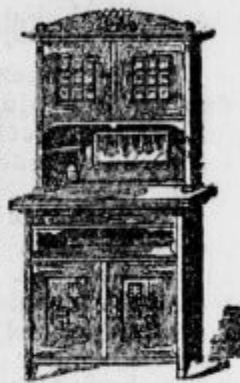
Prva kranjska mizarska zadruga v št. Vidu nad Ljubljano

z vpisano zadruga z omejenim jamstvom
nasproti založniški postaji Vičmarje, v lasti hiši

Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih oprav, vseh vrst in slogov od preprostih do najnovejših, po najnižjih cenah, brez konkurence! - Izdeluje vsa pohištvena in stavbena dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe. Nadalje se priporoča prečastiti duhovščini za vsa cerkvena mizarska dela, kakor spovednice, cerkvene klopi itd. Mizarska delavnica s strojnim obratom na parno silo. Ceniki na razpolago. Proračuni in načrti brezplačno.

Zaloga v St. Vidu nad Ljubljano.
Prodajalna v Ljubljani, Dunajska
cesta 18, hiša Kmetške posojilnice.

740

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja
strupov. Ustanovljena leta 1897.

ANTON KANČ
Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“ MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolišče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50% cenejši od navadnega presnega masla in za zajamčeno mnogo izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

1771

samo

maslen kruh

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino
in presno maslo, Dunaj XIV.

17

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Dreise v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York je proga rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovom urejene v kajite za 2, 3 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,
Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega kolodvora na desno, poleg predilnice.